

HELSINGIN KAUPUNGIN TIETOKESKUKSEN

verkkojulkaisu

2004

28

Heikki Helin

Teattereiden talous ja toiminta 1997–2003

Helsingin kaupunginteatteri.
Kuva: Olga Vishnjakova.

Lahden kaupunginteatteri.
Kuva: Heikki Helin.

Verkkojulkaisu

ISSN 1458-5707

ISBN 952-473-352-8

LISÄTIETOJA

Heikki Helin

Puh. 03-734 2927

heikki.helin@phnet.fi

1 Esipuhe

Edellinen tämän kirjoittajan teattereiden talouden tarkastelu kattoi vuodet 1990–2000¹. Teattereiden ohella silloisessa verkkojulkaisussa tarkasteltiin myös orkestereiden talouden kehitystä. Orkestereiden talouden kehityksestä laadittiin sen jälkeen erillinen, vuodet 1990–2002 käsittänyt verkkojulkaisu vuonna 2003².

Tämän kirjoittaja on vertaillut suurten kaupunkien taloutta ja toimintaa 1980-luvulta lähtien. Palvelukustannusten vertailussa on ollut monia vaikeuksia. Kulttuuritoimessa suurimmat ongelmat ovat olleet teattereiden, orkestereiden ja museoiden kohdalla. Eräs syy vertailuongelmiin on se, että Tilastokeskuksen toiminta- ja taloustilastossa nämä kolme toimintaa yhdistettiin yhdeksi tehtäväluokaksi vuonna 1997. Toinen vaikeus on toimintojen erilainen organisointi. Osa teattereista ja orkestereista on ollut puhtaasti kunnallisia laitoksia, osa on ollut yhdistys-, säätiö- ja yhtiöpohjaisia. Tästä johtuen kokonaiskuvaa niiden talouden kehityksestä ei ole voinut saada kunnallistalouden tilastoista.

Tilastokeskuksen talous- ja toimintatilastossa kunnan omana hallintokuntana toimivan laitoksen valtionosuudet kirjataan kunnan valtionosuuksiksi eivätkä ne näy mitenkään teatterin luvuissa. Kunnan asiakirjoista ilmenevät nettokustannukset, jotka eivät ole vertailukelpoiset yhtiö-, yhdistys- ja säätiöpohjaisen laitoksen lukujen kanssa. Kunnallisen laitoksen nettokustannuksista puuttuu valtionosuus. Ulkopuolisen laitoksen kustannuksista kotikaupungin tilastoissa on vain kunnan osuus. Myös kiinteistökustannuksissa on laitoksen omistuspohjasta johtuvia eroja.

Teattereiden vertailun ja kehityksen kuvauksen mahdollistavat Teatterin tiedotuskeskus ry:n julkaisema Teatteritilasto³. Niistä löytyy suunnilleen samat tiedot koko 1990-luvulta laitosten organisaatiomuodosta riippumatta.

Tämän tarkastelun tavoitteena luoda pikainen yleiskuva teattereiden talouden ja toiminnan yleisestä kehityksestä vuosina 1997–2003. Kuntien ja valtion rahoitussuhteet muuttuivat vuoden 1993 valtionosuusuudistuksen seurauksena. Kuntien osuutta rahoituksessa vähensivät myös 1990-luvun alun laman takia tehdyt menoleikkaukset. Tämän havainnollistamiseksi kuvioissa esitetään vuosien 1990–2003 välinen kehitys. Tarkastelun kirjoittaja ei ole teatterin toiminnan tuntija. Siksi lähtökohtana on pelkkä talouden ja suoritteiden kehityksen kuvaaminen.

Aineiston tulkinnessa on auttanut Lahden kaupunginteatterin hallintojohtaja Helena Ahonen. Osittain tästä syystä esimerkkeinä käytetään luvussa 10 Helsingin Kaupunginteatterin lisäksi Lahden Kaupunginteatteria.

Kannessa olevan Helsingin Kaupunginteatterin on kuvannut Olga Vishnjakova Helsingin kaupungin tietokeskuksesta ja Lahden kaupunginteatterin Heikki Helin.

---

¹Heikki Helin, Teattereiden ja orkestereiden talous ja toiminta vuosina 1990–2000. Helsingin kaupungin tietokeskuksen verkkojulkaisu 2004: 8. <http://www.hel.fi/tietokeskus/tutkimuksia/teatterihelin290502.pdf>

²Heikki Helin Orkestereiden talous 1990–2002. Helsingin kaupungin tietokeskuksen verkkojulkaisu 2003:11. http://www.hel.fi/tietokeskus/julkaisut/pdf/03_12_30_helin_vj11.pdf

³Tarkastelun perustana olevat eri vuosien Teatteritilastojen luvut on tallentanut tätä yhteenvedoa varten Johannes Helin.

2 Aineisto

Numeroaineisto vähentynyt

Kuntien talousarvioissa esitettiin 1970- ja vielä 1980-luvulla meno- ja tulolajit. Eräissä kaupungeissa nämä perinteiset momentit⁴ oli jaettu vielä alamomentteihin⁵. Kun talousarvioissa esitettiin yksityiskohtia, niistä myös keskusteltiin. Kuntien taloushallinnossa on 1970-luvulta lähtien pyritty kiinnittämään päätöksentekijöiden huomio suuriin kokonaisuuksiin yksityiskohtien sijasta. Vuosien kuluessa yksityiskohdat ovatkin vähentyneet. Pelkistetyimmillään kaupunginteatterin talousarviossa saattoi olla vain kolme lukua: menot, tulot ja nettomenot. Seuranta tapahtui samalla tasolla kuin päätöksenteko. Niinpä monen kaupungin tilinpäätöksestä ei näiden laitosten kohdalta 1990-luvulla löydy kuin kolme edellä mainittua lukua.

Vuoden 1997 jälkeen tilanne on hieman muuttunut. Esimerkiksi Helsingin vuoden 2004 talousarviossa ovat hallintokunnittain keskeiset meno- ja tulolajit vuosilta 2002–2004⁶. Lisäksi on esitetty toimintakate, poistot ja tilikauden tulos suoritetietojen lisäksi. Tilinpäätöksessä on esitetty tulot, menot, toimintakate, poistot ja tilikauden tulos suoritetietojen lisäksi.

Kirjanpito tehdään edelleen yksityiskohtaisella tasolla, mutta vain pieni osa sen tuottamista tiedoista saatetaan luottamushenkilöiden ja tavallisten kuntalaisten tietoon. Yksityiskohtaisia kirjanpidon raportteja säilytetään lain mukaan 10 vuotta. Sen jälkeen ei tarkempaa tietoa enää löydy.

Aikaisemmin laadittiin suhteellisen tarkkoja kunnalliskertomuksia, joissa kuvattiin eri hallintokuntien toimintaa ja taloutta. Kunnalliskertomukset ovat ajan hengen mukaan ohentuneet ja muuttuneet vuosikertomuksiksi alkaen muistuttaa kuntaesitteitä värikkäine kuvioineen.

Tilastokeskus kokoaa kuntien toiminnasta ja taloudesta yksityiskohtaiset tiedot. Aikaisemmin teatterit, orkesterit ja museot olivat omina tehtäväluokkinaan. Vuonna 1997 ne yhdistettiin yhdeksi luokaksi. Tämän jälkeen ei Tilastokeskuksen tilastoista löydy teattereiden eikä orkestereiden tietoja.

Samaan aikaan kuntien talouden tilastointia on kehitetty. Tavoitteena on ollut jokaisessa muutoksessa kuntien välisen vertailukelpoisuuden parantaminen. Viimeisessä uudistuksessa eräs peruste oli mahdollistaa kuntien vertailut myös yksityisen sektorin kanssa. Lopputulos on tavoitteen kannalta huono. 1990-luku on kuntien talouden tilastoissa jaettava moneen eri jaksoon ja luotettavien sarjojen aikaansaaminen on tuskallista tai osittain mahdotontakin. Vertailun edellytykset ovat kaikesta "kehittämisestä" huonommat kuin parikymmentä vuotta sitten⁷.

⁴ Momenttitason nimikkeitä olivat mm. palkat, muut henkilöstömenot, tarvikkeet, huoneistomenot, palvelusten ostot jne.

⁵ Momentit jaettiin alamomentteihin. Esimerkiksi tarvikkeista eriteltiin kalusto, toimistotarvikkeet jne.

⁶ Helsingin kaupunginteatterin osalta liitetiedoissa on Helsingin Teatterisäätiö.

⁷ Ks. Heikki Helin, Poukkoilevat muutokset ja näytävyyden tavoittelu hävittävät taloustietoa. Kunta-lehti 2003.

Teatteritilastot

Teattereiden kohdalla kuntien asiakirjojen ja Tilastokeskuksen tietojen supistamista on korvannut Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliitto ry:n ja sittemmin Teatterin Tiedotuskeskus ry:n Teatteritilastot. Kehityksen seuraamisen kannalta tilastoissa parasta on niiden luokittelujen pysyvyys. Tiedot ovat säilyneet samassa muodossa ja niiden perusteella voi muodostaa pitemmän ajan kehitystä kuvaavia lukusarjoja.

Edellisen teatteri- ja orkesteritarkastelun lähtökohtana oli nimenomaan tavallista pitemmän aikavälin kehityksen hahmottaminen. Ilman Teatteritilastoja se ei olisi teattereiden osalta mahdollista. Tämän yhteenvedon luvut on poimittu Teatteritilastosta. Luvut on markkajalta muutettu euroiksi ja sen jälkeen vuoden 2003 rahanarvoon kunnallistalouden kulttuuritoimen indeksillä 1995=100, jonka arvot ovat seuraavat:

Vuosi	Indeksi	Kerroin
1990	87,0	1,353
1991	91,3	1,289
1992	94,1	1,251
1993	96,3	1,222
1994	97,8	1,203
1995	100,0	1,177
1996	101,6	1,158
1997	102,4	1,149
1998	105,0	1,121
1999	106,8	1,102
2000	110,0	1,070
2001	113,3	1,039
2002	115,6	1,018
2003	117,7	1,000

Teatteritilastossa menot on jaettu kolmeen ryhmään: henkilöstö-, kiinteistö- ja toimintamenoihin. *Henkilöstömenot* sisältävät vakinaiset ja tilapäiset palkat ja sosiaalikulut. *Toimintamenoihin* sisältyvät matka- ja päivärahat, markkinointikulut ja muut muuttuvat kulut. *Kiinteistömenot* koostuvat kiinteistön hoitoon liittyvistä kuluista. Tässä tarkastelussa käsite *käyttömenot* sisältää vain henkilöstö- ja toimintamenot.

Edellisellä kerralla Suomen Kansallisooppera ja Kansallisteatteri oli jätetty julkaisun taulukoista pois. Niiden suuren koon takia yhteissummat olisivat vaihdelleet näiden laitosten muutostahdissa. *Tässä yhteenvedossa niiden tiedot ovat mukana, mutta eivät tässä tarkasteltavien teattereiden yhteissummissa.*

Tarkastelussa mukana olevat laitokset on valikoitu siten, että ne toimivat 16 suurimmassa kaupungissa. Kirjoittaja on laatinut tämän kaupunkijoukon talouden ja toiminnan vertailuja⁸.

⁸ Esimerkiksi Helin Heikki, Kallis Helsinki. Suurten kaupunkien palvelukustannukset vuonna 2000. Helsingin kaupungin tietokeskus, tutkimuksia 2002:1.

Valtionosuus toiminnan rahoituksessa

Vuonna 1993 uudistettiin kuntien valtionosuusjärjestelmä. Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (705/92)⁹ ja teatteri- ja orkesterilaki (730/92) vaikuttivat voimakkaasti teattereiden julkisen tuen tasoon ja kunnan sekä valtion tuen keskinäisiin suhteisiin.

Ennen lain voimaantuloa valtio ja kotikaupunki myönsivät teattereille tarveharkintaista tukea valtion ja kunnan budjeteissa olevan määrärahan puitteissa. Teattereiden valtionavun tasosta ei ollut mitään lainsäädäntöä. Ainoastaan Suomen Kansallisteatterin ja Suomen Kansallisoopperan valtiontuesta oli säädös veikkaus- ja raha-arpajaisten tuoton käyttöä koskevassa asetuksessa (Teatteritilasto 1993, 9).

Teatteri- ja orkesterilain piiriin otettiin Kansallisoopperaa ja Kansallisteatteria lukuun ottamatta kaikki muut säännöllistä esitystoimintaa harjoittavat ammattiteatterit. Käytännössä kuitenkin valtion tulo- ja menoarvio vuodelle 1993 rajasi lain piiriin tulevien teattereiden määrää siten, että niitä voitiin ottaa 53 (Teatteritilasto 1993, 9).

Uuden lain mukaan teattereiden ja orkestereiden tuki määräytyi laskennallisin perustein valtionosuutena, joka täyskunnallisten laitosten osalta maksetaan kotikunnalle, ja yksityisten laitosten osalta suoraan ylläpitäjäyhteisölle. Valtionosuuksien laskennalliseksi perusteeksi tuli sijaintikunnan kantokykyluokan mukainen osuus laitokselle vahvistettujen ns. yksikköhinnan ja henkilöstötyövuosimäärän tulosta. Kulttuuritoimen valtionosuusasteikoksi kantokykyluokissa 1–10 rahoituslaki sääti 40–25 prosenttia¹⁰.

Taidelaitosten valtionosuuksien perustana oli vuodenvaihteeseen 1996 asti sijaintikunnan kantokykyluokan mukainen osuus vahvistettujen yksikköhinnan ja henkilötyövuosien tulosta. Valtion taloudellisen tilanteen heikkeneminen ja tarve kuntien itsemääräämisoikeuden lisäämiseen sekä valtionosuusjärjestelmän yksinkertaistamiseen johtivat siihen, että hallitus nimesi selvitysmies Heikki Kosken vuonna 1995 tekemään ehdotuksen valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta. Kosken työ jatkui pitkälle vuoden 1996 puolelle, mutta hänen esityksestään hallitus antoi eduskunnalle jo vuoden 1996 tulo- ja menoarvion yhteydessä esityksen valtionosuuslainsäädännön väliaikaisesta muuttamisesta (Teatteritilastot 1995, 13).

Teattereiden tuloihin vaikutti esitykseen liittynyt luopuminen kuntien kantokykyluokitukselta. Lainsäädännöllä siirryttiin kiinteään valtionosuusprosenttiin, joka määrättiin 37 prosentiksi. Yhtenäinen valtionosuusprosentti muutti jälleen valtionosuuksia ja useille teattereille se merkitsi lisää valtionosuutta. Erityisesti suurten kaupunkien teatterit, joiden valtionosuusprosentti oli ollut 25 % hyötyivät VOS:n prosentin noustessa 37 %:iin (Teatteritilastot 1995, 13).

Vuoden 1997 alusta voimaan tulleen lain mukaan teatterin yksikköhinta vahvistetaan laskennallista henkilötyövuotta kohden kunkin vuoden budjetissa.

⁹ 3.8.1992

¹⁰ Svenska Teaternille ja Tampereen työväen Teatterille määrättiin valtionosuudeksi kuitenkin 60 prosenttia näiden teattereiden kansallisesti merkittävän aseman johdosta.

Teattereiden valtionosuuden voi nähdä myös täysin laskennallisena. Tämä näkemys voi johtua osaksi siitä, että valtionosuus ei ole kuntien talousarvioissa, tilinpäätöksissä eikä tilastoissa kyseisten laitosten kohdalla tulona, vaan se sisältyy kaupungin tuloslaskelman käyttötalouden valtionosuuksiin. Mielikuva laskennallisuudesta vahvistuu, jos kaupungin käyttötalouden valtionosuudet ovat miinusmerkkiset, kuten ne olivat Helsingissä ja Espoossa muutamina viime vuosina suuren verotulotasauksen takia. Yhtiö- ja säätiöpohjaisilla laitoksilla valtionosuus on kiistatta aivan oikeaa tuloa.

Laissa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta¹¹ säädetään rahoituksen laskentaperusteista. Kunnan valtionosuuden määrä saadaan kun kunnan valtionosuuden perusteesta vähennetään kunnan omarahoitusosuus (6 §). Teatterit, orkesterit ja museot eivät ole mukana opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden perusteen eikä kunnan rahoitusosuuden laskennassa. *Valtionosuus museon, teatterin ja orkesterin käyttökustannusten on 37 prosenttia luvusta, joka saadaan kertomalla henkilötyövuosien määrä yksikköhinnalla (15 §).*

Edellä olevan perusteella *kulttuurilaitosten valtionosuus on "oikeaa" tuloa*, vaikkakin se on yleiskatteista eikä korvamerkittyä näille laitoksille. Valtionosuuden huomioiminen tällaisessa, eri organisaatiotaustaisten laitosten vertailussa on perusteltu.

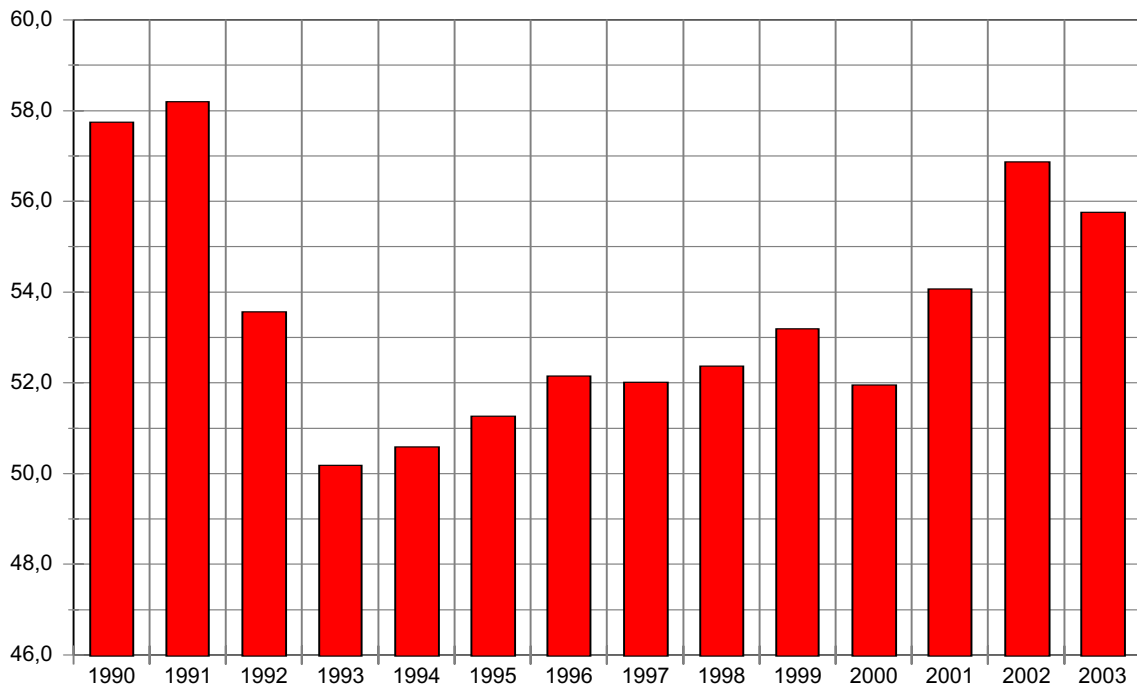
---

¹¹ Laki Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta. Laki N:o 635/1998 (21.8.1998).

3 Henkilöstömenot

Teattereissa kiristettiin laman aikana vyötä samoin kuin muissakin kuntien toiminnoissa. Henkilöstömenot vähenivät yli 4,1 euroa vuonna 1992 ja seuraavana vuonna vielä noin 3,4 miljoonaa euroa. Sen jälkeen muutokset ovat olleet vähäisiä. Joissakin teattereissa on ollut satunnaisia vaihteluita. Henkilöstömenojen taso oli vuonna 2003 noin 2,0 miljoonaa euroa pienempi kuin vuonna 1990.

Kuvio 1. Teattereiden henkilöstömenot 1990–2003 (1 000 e, 2003 rahanarvo)

Teattereiden henkilöstömenojen kehityksessä vuosina 1997–2003 on suuria eroja. Kaikkiaan 9 teatterin henkilöstömenot ovat vähentyneet. Helsingin kaupunginteatterin ja muutamien muiden henkilöstömenot ovat kasvaneet

Taulukko osoittaa myös Kansallisoopperan suuruuden. Sen henkilöstömenot olivat vuonna 2003 lähes 34 milj. euroa, mikä on 60,6 prosenttia tässä tarkasteltujen 19 teatterin henkilöstömenoista (55,7 milj.e).

Taulukko 1. Teattereiden henkilöstömenot vuosina 1997–2003 (1 000 e, 2003 rahanarvo)

Henkilöstömenot	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Muutos
Suomen Kansallisooppera	30 833	28 968	30 156	34 388	34 791	34 263	33 928	10,0
Suomen Kansallisteatteri	7 515	7 508	7 593	7 152	7 328	7 425	7 750	3,1
Helsingin Kaupunginteatteri	7 881	8 082	9 743	9 065	9 655	11 930	10 973	39,2
Tampereen Työväenteatteri	4 884	4 867	4 902	4 341	4 801	5 029	4 605	-5,7
Lahden Kaupunginteatteri	4 810	4 767	4 202	5 006	4 777	4 409	4 632	-3,7
Tampereen Teatteri	3 958	4 119	3 733	3 588	3 806	3 921	3 678	-7,1
Turun Kaupunginteatteri	3 728	3 623	3 642	3 355	3 506	3 833	3 729	0,0
Svenska Teatern	3 474	3 714	3 847	3 555	3 436	3 566	3 876	11,6
Oulun Kaupunginteatteri	3 073	3 209	3 167	3 067	3 147	3 374	3 420	11,3
Kuopion Kaupunginteatteri	3 015	3 011	2 905	2 749	3 054	3 068	2 890	-4,1
Jyväskylän Kaupunginteatteri	2 399	2 264	2 384	2 239	2 649	2 693	2 713	13,1
Joensuun Kaupunginteatteri	1 788	1 644	1 692	1 693	1 730	1 730	1 726	-3,5
Porin Teatteri	1 825	1 718	2 001	2 019	1 820	1 814	1 756	-3,8
Vaasan Kaupunginteatteri	1 901	1 958	1 993	1 867	1 888	1 824	1 945	2,3
Kotkan Kaupunginteatteri	1 689	1 827	1 531	1 709	1 798	1 686	1 687	-0,1
Lappeenrannan Kt	1 464	1 499	1 490	1 504	1 527	1 520	1 750	19,5
Åbo Svenska Teatern	1 328	1 315	1 200	1 184	1 332	1 388	1 225	-7,7
Hämeenlinnan Kt	1 410	1 519	1 486	1 582	1 694	1 898	1 775	25,8
Wasa Teatern	1 166	1 238	1 179	1 340	1 402	1 319	1 469	26,0
Mikkelin Teatteri	990	1 051	1 106	1 130	1 168	1 146	1 108	11,9
Lilla Teatern	1 225	942	987	954	877	720	800	-34,7
Yhteensä	52 009	52 368	53 191	51 946	54 065	56 867	55 758	7,2

4 Kiinteistömenot

Teattereiden välisen vertailun kannalta vaikein menoryhmä on kiinteistömenot. Niiden suuruus riippuu paljolti teatterin organisointimuodosta. Yksittäisen teatterin menokehityksen kuvaamisessa tästä ei aiheudu kovin suuria ongelmia.

Vuoden 1998 teatteritilastossa todettiin kiinteistöjen vertailtavuudesta (1998,23):

- Myös kiinteistöjen omistussuhteet, ikä, uudisrakentamis- ja peruskorjaustilanteet heijastuvat talouden lukuihin eri tavoin. Teattereista osalla on omat tilat, toiset toimivat kunnan kiinteistössä tai yksityisiltä vuokratuissa tiloissa. Kunnilta saatavat kiinteistöavustukset maksetaan hyvin erilaisin perustein: teatterit voivat saada vuokra-avustusta tai rakentamis- ja korjaustukea tai joutuvat maksamaan kaikki kiinteistökulunsa toimintabudjetistaan ilman erityistukea. Vuokra-avustuksiin saattaa sisältyä pääomavuokraa ja hoitovastiketta.

Taulukko 2. Teattereiden kiinteistömenot vuosina 1997–2003 (1 000 e, 2003 raharvo)

Kiinteistömenot	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Muutos
Suomen Kansallisooppera	2 463	2 555	2 225	865	576	1 434	1 480	-39,9
Suomen Kansallisteatteri	813	593	604	538	715	604	907	11,6
Helsingin Kaupunginteatteri	2 516	2 470	2 901	2 887	3 135	3 492	3 391	34,8
Tampereen Työväenteatteri	595	564	389	307	671	723	786	32,0
Lahden Kaupunginteatteri	1 672	1 707	1 615	1 597	1 656	1 591	1 444	-13,7
Tampereen Teatteri	499	618	465	374	401	394	392	-21,5
Turun Kaupunginteatteri	1 380	1 432	1 545	1 628	1 428	1 299	1 337	-3,1
Svenska Teatern	299	291	145	263	249	290	297	-0,8
Oulun Kaupunginteatteri	901	986	971	994	971	1 131	554	-38,5
Kuopion Kaupunginteatteri	965	917	920	881	850	793	784	-18,7
Jyväskylän Kaupunginteatteri	1 007	976	946	902	899	933	923	-8,3
Joensuun Kaupunginteatteri	246	327	309	254	236	256	263	6,9
Porin Teatteri	162	156	153	105	101	41	83	-48,6
Vaasan Kaupunginteatteri	850	848	805	782	769	753	692	-18,6
Kotkan Kaupunginteatteri	422	441	411	390	386	399	396	-6,1
Lappeenrannan Kt	762	720	705	690	655	317	327	-57,1
Åbo Svenska Teatern	43	38	23	19	24	29	26	-39,3
Hämeenlinnan Kt	395	381	382	420	411	438	424	7,5
Wasa Teatern	218	170	152	154	155	210	209	-4,0
Mikkelin Teatteri	224	297	289	288	275	286	291	30,1
Lilla Teatern	179	192	172	159	169	133	130	-27,2
Yhteensä	13 336	13 531	13 300	13 094	13 440	13 505	12 751	-4,4

5 Käyttömenot

Teattereiden käyttömenot muodostuvat tässä tarkastelussa ainoastaan henkilöstömenoista ja toimintamenoista. Käyttömenojen kehitystä kuvaava taulukko on vertailukelpoinen koko kaudelta. Käyttömenot myötäilevät henkilöstömenojen kehitystä.

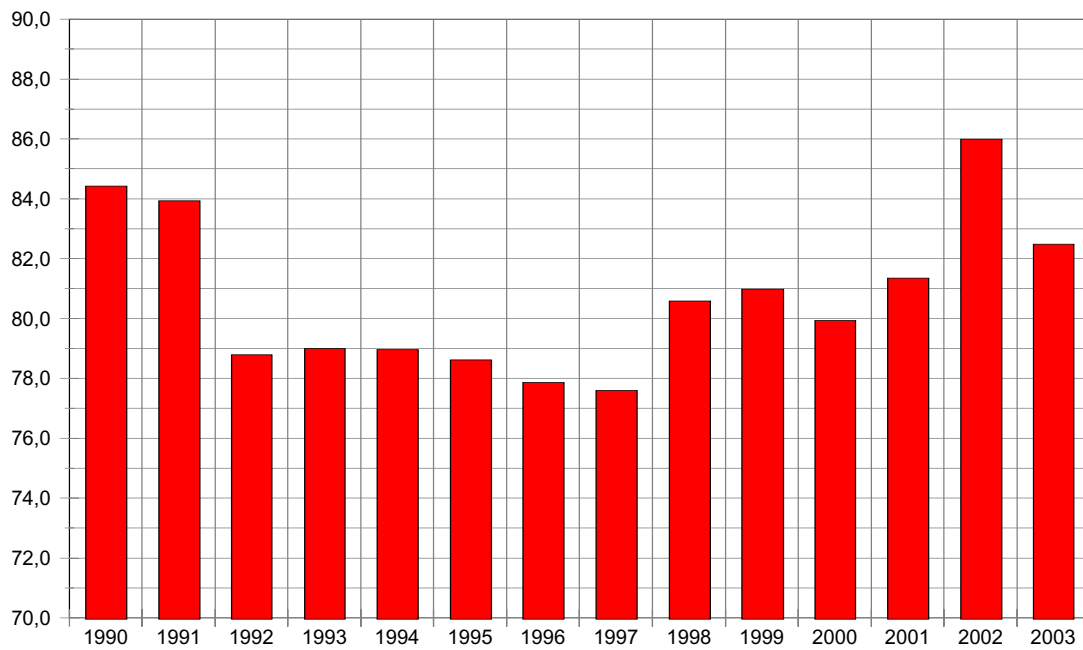
Yhteenlasketut käyttömenot vuonna 2003 olivat noin 1,9 miljoonaa euroa pienemmät kuin vuonna 1990. Sen sijaan vuoteen 1997 verrattuna ne kasvoivat 6,3 prosenttia.

Taulukko 3. Teattereiden käyttömenot (henkilöstömenot + toimintamenot) 1997–2003 (1 000 e, 2003 rahnarvo)

Käyttömenot	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Muutos
Suomen Kansallisooppera	39 501	37 164	38 045	39 864	41 127	40 960	40 185	1,7
Suomen Kansallisteatteri	10 015	9 556	10 108	9 451	9 839	9 830	10 632	6,2
Helsingin Kaupunginteatteri	11 961	14 141	15 744	15 623	15 724	19 530	17 521	46,5
Tampereen Työväenteatteri	6 728	6 940	7 302	6 473	6 877	7 162	6 613	-1,7
Lahden Kaupunginteatteri	7 254	7 355	6 632	7 530	7 395	6 974	7 017	-3,3
Tampereen Teatteri	5 522	6 021	5 328	4 872	5 168	5 348	4 961	-10,2
Turun Kaupunginteatteri	5 995	6 071	6 215	6 075	6 054	6 106	6 009	0,2
Svenska Teatern	4 635	4 947	4 948	4 566	4 456	4 620	5 042	8,8
Oulun Kaupunginteatteri	4 719	4 844	4 731	4 778	5 022	5 602	4 963	5,2
Kuopion Kaupunginteatteri	4 457	4 438	4 421	4 143	4 410	4 451	4 228	-5,1
Jyväskylän Kaupunginteatteri	4 012	3 778	3 838	3 667	4 120	4 200	4 110	2,5
Joensuun Kaupunginteatteri	2 378	2 321	2 301	2 244	2 246	2 250	2 256	-5,1
Porin Teatteri	2 513	2 246	2 599	2 584	2 309	2 257	2 299	-8,5
Vaasan Kaupunginteatteri	3 177	3 262	3 198	3 067	3 049	3 009	3 010	-5,3
Kotkan Kaupunginteatteri	2 712	2 783	2 386	2 599	2 624	2 511	2 469	-8,9
Lappeenrannan Kt	2 570	2 526	2 523	2 532	2 507	2 157	2 438	-5,1
Åbo Svenska Teatern	1 674	1 684	1 541	1 585	1 706	1 850	1 638	-2,1
Hämeenlinnan Kt	2 226	2 353	2 336	2 503	2 683	3 198	2 815	26,5
Wasa Teatern	1 676	1 779	1 675	1 930	1 956	1 965	2 174	29,7
Mikkelin Teatteri	1 510	1 594	1 700	1 709	1 718	1 746	1 709	13,2
Lilla Teatern	1 880	1 501	1 557	1 457	1 326	1 051	1 213	-35,5
Yhteensä	77 599	80 583	80 974	79 938	81 352	85 985	82 486	6,3

Käyttömenot = henkilöstömenot + toimintamenot (tässä ei ole mukana kiinteistömenoja)

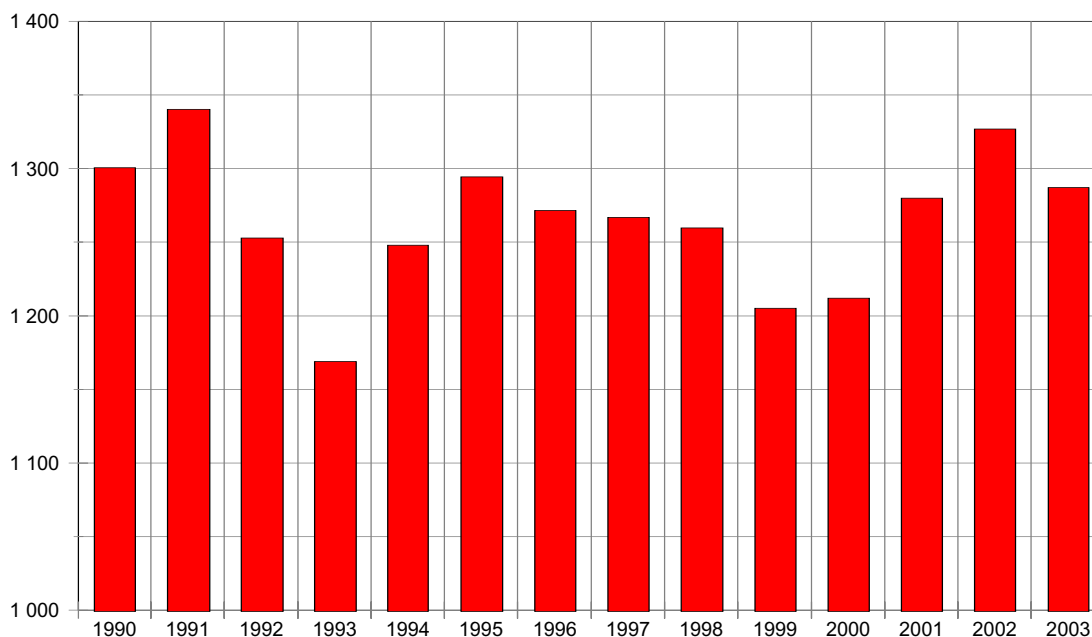
**Kuvio 2. Teattereiden käyttömenot (henkilöstömenot + toimintamenot) 1990–2003
(milj.e, 2003 rahanarvo)**

6 Pääsylipputulot

Teatterit joutuivat 1990-luvun alussa toinen toisensa jälkeen säästösyistä luopumaan sunnuntainäytöksistä ja vähentämään ensi-iltojen määrää. Eräissä teattereissa lopetettiin pienen näyttämön toiminta. Näin saatiin menoja karsittua, mutta samalla on leikattu omia tuloja (Teatteritilasto 1993, 2). Alimmillaan pääsylippujen määrä oli vuonna 1993.

Kuvio 3. Teattereiden pääsylippujen määrä 1990–2003 (1 000 kpl)

Pääsylippujen määrissä on suuria teatterikohtaisia vaihteluita. Lippujen määrä kasvoi vuosina 1997–2003 noin 1,6 prosenttia tarkastelussa olevissa teattereissa. Kasvu vain jakautui epätasaisesti. Ainoastaan 7 teatterin liput kasvoivat. Helsingin Kaupunginteatterin pääsylippujen määrä kasvoi peräti 88 %. Kansallisteatterin lisäksi yli 10 prosenttia lippujen määrä oli vähentynyt 8 muussa teatterissa. Teatterikohtaiset lipputulot ja pääsylippujen määrät on esitetty liitetaulukoissa 4 ja 5.

Teattereiden pääsylipputulojen osuus menoista vaihtelee. Tässä käytetään menoista käyttömenoja (henkilöstömenot + toimintamenot), jotta kiinteistömenot eivät vääristäisi vertailua. Lipputulot vaihtelevat 13 ja 42 prosentin välillä. Suurimmat näin lasketut lipputulot ovat Helsingin Kaupunginteatterissa.

Taulukko 4. Pääsylipputulosten % -osuus henkilöstö- ja toimintamenoista vuosina 1997–2003

Pääsylipputulot %	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Suomen Kansallisooppera	21,3	22,8	19,4	19,1	17,2	17,9	18,2
Suomen Kansallisteatteri	26,5	20,3	21,4	20,6	18,7	19,4	20,7
Helsingin Kaupunginteatteri	26,5	33,3	42,2	41,7	45,7	52,1	43,4
Tampereen Työväenteatteri	30,4	33,3	33,4	23,1	29,3	33,9	32,4
Lahden Kaupunginteatteri	26,9	31,6	21,8	28,6	31,3	26,0	23,7
Tampereen Teatteri	33,4	30,7	31,7	27,0	30,1	33,6	28,2
Turun Kaupunginteatteri	22,1	27,4	20,0	23,1	21,6	21,4	17,8
Svenska Teatern	25,6	22,4	23,2	17,7	16,9	20,2	27,1
Oulun Kaupunginteatteri	16,9	16,5	17,6	17,6	15,0	11,4	14,9
Kuopion Kaupunginteatteri	16,6	18,9	20,2	15,8	20,2	19,3	18,3
Jyväskylän Kaupunginteatteri	25,3	22,2	23,6	23,3	27,3	20,9	25,4
Joensuun Kaupunginteatteri	19,6	15,6	14,7	13,4	17,8	20,2	18,8
Porin Teatteri	25,4	25,7	35,2	26,2	27,9	26,2	30,9
Vaasan Kaupunginteatteri	24,5	25,4	21,2	23,0	19,1	14,9	22,6
Kotkan Kaupunginteatteri	17,6	12,7	18,2	20,9	19,3	19,3	19,6
Lappeenrannan Kt	20,9	20,3	21,1	20,9	22,5	18,8	29,2
Åbo Svenska Teatern	20,7	14,5	12,2	18,6	22,2	21,6	14,9
Hämeenlinnan Kt	19,1	19,0	19,2	27,2	28,5	33,6	21,5
Wasa Teatern	16,5	12,5	23,1	31,5	28,5	22,7	26,6
Mikkelin Teatteri	23,1	22,0	22,4	24,9	22,6	23,0	28,7
Lilla Teatern	55,7	40,7	41,6	32,5	18,3	15,1	32,3
Yhteensä	25,2	26,0	27,6	26,5	28,0	29,9	27,9

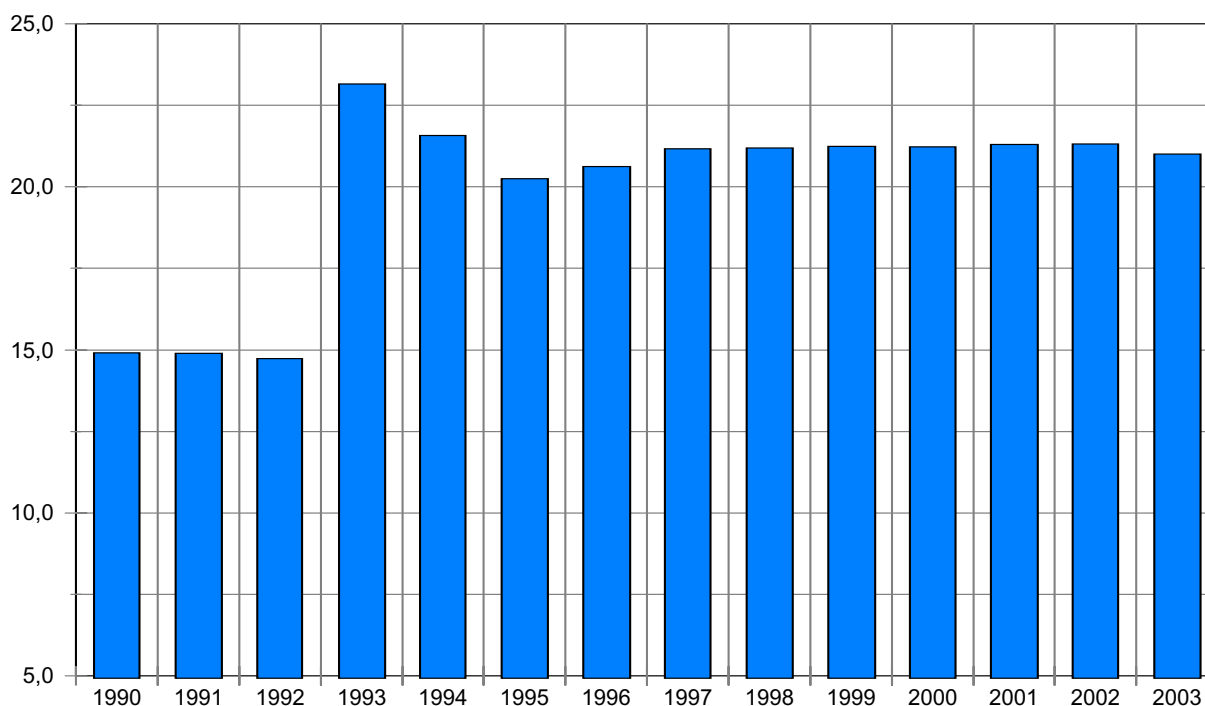
8 Valtionosuudet

Tässä tarkasteltavien teattereiden valtionosuudet kasvoivat vuoden 1993 valtionosuusuu-
distuksen yhteydessä 14,7 miljoonasta eurosta 23,1 miljoonaan euroon. Ainoastaan Tam-
pereen Työväenteatterin, Åbo Svenska Teaternin, Wasa Teaternin ja Lilla Teatterin valti-
onosuudet vähenivät hieman edellisvuodesta.

Vuoteen 1997 verrattuna useimpien teattereiden valtionosuudet ovat vähentyneet jonkin
verran (taulukko 6). Teattereiden kannalta ongelmallista on se, että yksikköhinta on säily-
nyt suunnilleen muuttumattomana huolimatta rahanarvon noin 22 prosentin muutoksesta.
Tämän takia valtionosuuksien suhteellinen osuus rahoituksessa vähenee.

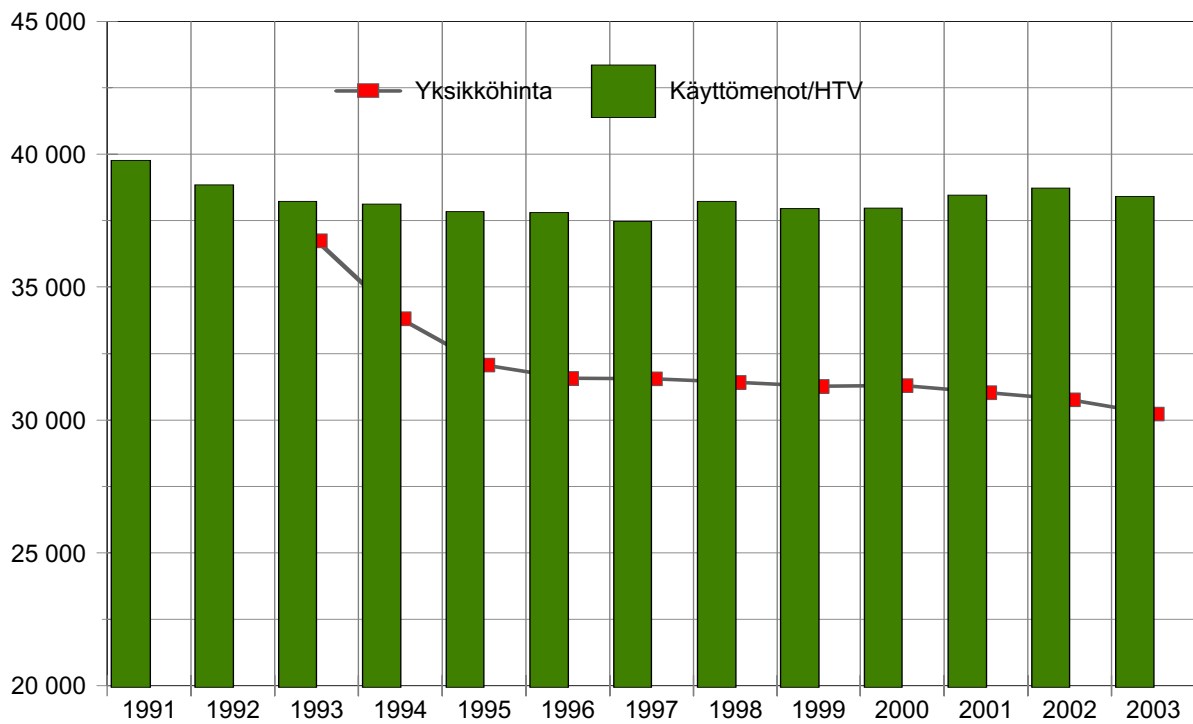
Taulukko 5. Teattereiden henkilötövuoden yksikköhinnat ja käyttömenot/HTV ao. vuosien ja vuoden 2003 rahanarvossa

	Yksikköhinta ao. vuoden rahanarvo	Käyttömenot/HTV ao. vuoden rahanarvo	Yksikköhinta 2003 rahanarvo	Käyttömenot/HTV 2003 rahanarvo
1991		30 851		39 772
1992		31 056		38 845
1993	30 070	31 271	36 753	38 220
1994	28 094	31 675	33 810	38 120
1995	27 249	32 146	32 073	37 835
1996	27 249	32 629	31 568	37 799
1997	27 448	32 600	31 549	37 471
1998	28 035	34 101	31 426	38 226
1999	28 373	34 443	31 269	37 958
2000	29 252	35 491	31 300	37 975
2001	29 869	37 031	31 029	38 469
2002	30 223	38 046	30 772	38 737
2003	30 223	38 418	30 223	38 418

Kuvio 4. Teattereiden valtionosuudet 1990–2003 (milj.e, 2003 rahanarvo)**Taulukko 6. Teattereiden valtionosuudet vuosina 1997–2003 (1 000 e, 2003 rahanarvo)**

Valtionosuus	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Muutos
Suomen Kansallisooppera	24 493	7 334	25 023	24 295	24 286	26 029	26 368	7,7
Suomen Kansallisteatteri	7 346	7 334	7 414	7 198	7 338	8 039	8 162	11,1
Helsingin Kaupunginteatteri	2 848	2 953	2 950	2 988	3 347	3 623	3 548	24,6
Tampereen Työväenteatteri	2 972	2 960	2 946	2 948	2 923	2 806	2 720	-8,5
Lahden Kaupunginteatteri	1 564	1 558	1 724	1 714	1 653	1 674	1 644	5,1
Tampereen Teatteri	1 424	1 477	1 481	1 506	1 447	1 400	1 364	-4,2
Turun Kaupunginteatteri	1 354	1 302	1 307	1 320	1 320	1 309	1 286	-5,0
Svenska Teatern	2 120	2 112	2 120	2 122	2 104	2 049	1 977	-6,8
Oulun Kaupunginteatteri	1 074	1 046	1 030	1 031	1 022	1 013	995	-7,3
Kuopion Kaupunginteatteri	1 051	1 058	1 053	1 054	1 022	979	973	-7,4
Jyväskylän Kaupunginteatteri	934	895	891	892	884	877	872	-6,6
Joensuun Kaupunginteatteri	780	761	738	717	707	708	725	-7,0
Porin Teatteri	654	686	636	625	620	615	581	-11,0
Vaasan Kaupunginteatteri	654	640	636	637	631	626	615	-5,9
Kotkan Kaupunginteatteri	607	593	590	602	597	592	581	-4,2
Lappeenrannan Kt	584	570	555	556	551	547	537	-8,0
Åbo Svenska Teatern	636	641	646	629	619	635	687	8,1
Hämeenlinnan Kt	479	465	486	486	494	490	492	2,8
Wasa Teatern	583	588	583	567	575	594	663	13,8
Mikkelin Teatteri	420	419	405	405	402	410	403	-4,2
Lilla Teatern	426	461	458	425	391	369	340	-20,2
Yhteensä	21 162	21 185	21 235	21 224	21 308	21 317	21 004	-0,8

Kuvio 5. Yksikköhintojen ja käyttömenojen/HTV kehitys (e, 2003 rahanarvo)¹²

¹² Teatteritilasto 2000, 17 ja 2003 16

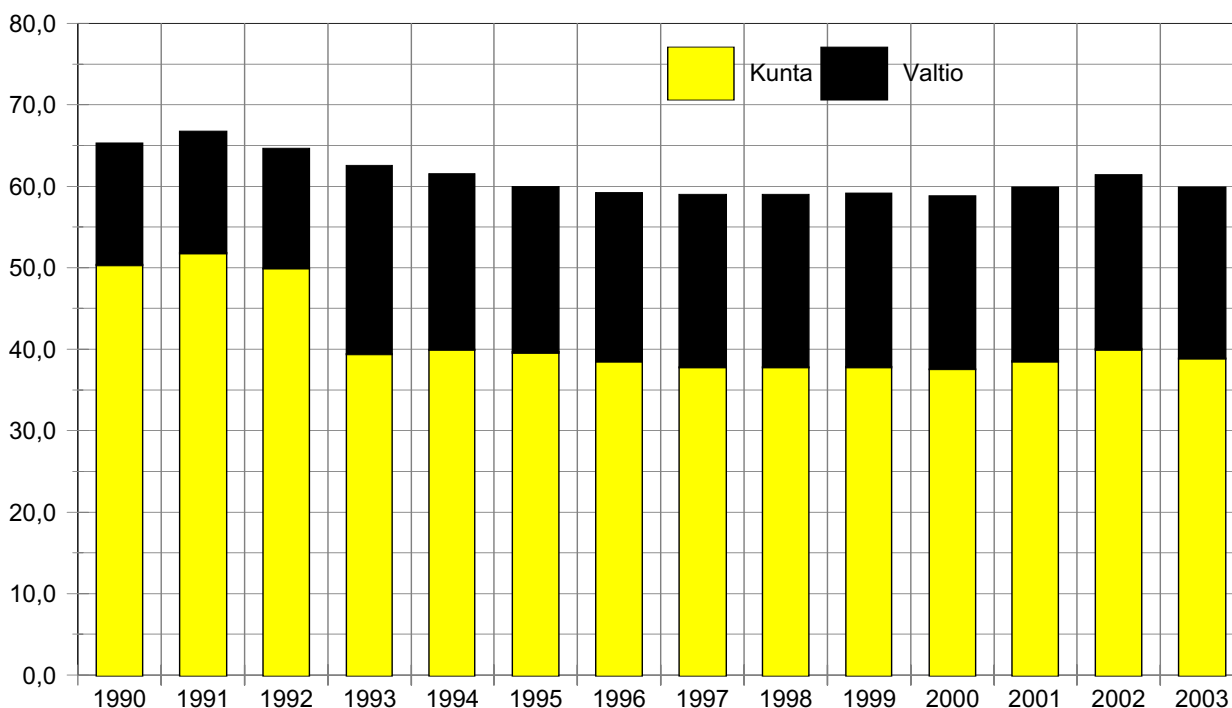

8 Kunnanosuus

Teattereiden taloudellisia resursseja uudistus ei kuitenkaan lisännyt. *Kuntien valtionosuudet eivät kokonaisuudessaan kasvaneet, vaan niitä kohdistettiin kunnissa eri tavoin kuin aikaisemmin eri toiminnoille. Niinpä kunnat vähensivät omaa rahoitustaan jopa enemmän kuin valtio lisäsi omaansa.* Tämä on ymmärrettävä siinä valossa, että kuntien talous oli tiukoilla laman seurauksena ja kunnissa pyrittiin säästämään kaikista mahdollisista koh-teista.

Tässä tarkasteltujen teattereiden kunnanosuudet vähenivät vuoden 1992 49,9 miljoonasta eurosta seuraavana vuonna 39,4 miljoonaan euroon. Vaikka valtionosuudet kasvoivat, väheni julkinen rahoitus (kunnanosuudet + valtionosuudet) 64,6:sta miljoonasta eurosta 62,6:een miljoonaan euroon vuosina 1992–1993. Teattereiden kunnanosuuksien vertailua vaikeuttavat kiinteistömenot varsinkin kunnallisten teattereiden osalta¹³.

Kuvio 6. Teattereiden julkinen rahoitus vuosina 1990–2003 (milj.e, 2003 rahanarvo)

¹³Pelkkä kiinteistömenojen puhdistaminen kunnanosuuksista ei anna oikeaa kuvaa kehityksestä, koska vuosina 1990–1992 kiinteistömenoihin verrattava erä oli poistot. Vuoden 1993 uudistuksessa se poistui ja sisältyi kiinteistömenoihin. (Ks. Lahden kaupunginteatterin kehitys taulukko 10).

Taulukko 7. Kunnanosuus vuosina 1997–2003 (1 000 e, vuoden 2003 rahanarvo)

Kunnanosuus	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Muutos
Helsingin Kaupunginteatteri	6 186	6 323	6 500	6 385	6 727	7 452	6 773	9,5
Tampereen Työväenteatteri	1 856	1 810	1 872	1 890	1 896	1 926	1 892	2,0
Lahden Kaupunginteatteri	4 000	3 807	3 646	3 983	3 743	3 645	3 834	-4,1
Tampereen Teatteri	2 165	2 112	2 169	2 178	2 206	2 200	2 161	-0,2
Turun Kaupunginteatteri	3 521	3 401	3 885	3 686	3 683	3 725	3 850	9,3
Svenska Teatern	1 211	1 176	1 153	1 127	1 120	1 099	1 036	-14,5
Oulun Kaupunginteatteri	2 824	2 982	2 845	2 921	3 246	3 997	3 202	13,4
Kuopion Kaupunginteatteri	2 764	2 649	2 542	2 458	2 550	2 645	2 499	-9,6
Jyväskylän Kaupunginteatteri	1 961	1 912	1 880	1 825	2 208	2 487	2 313	18,0
Joensuun Kaupunginteatteri	1 160	1 254	1 225	1 121	1 108	1 134	1 147	-1,1
Porin Teatteri	1 069	1 055	1 006	983	1 024	1 021	1 082	1,2
Vaasan Kaupunginteatteri	1 864	1 930	1 936	1 811	1 886	1 902	1 767	-5,2
Kotkan Kaupunginteatteri	1 651	1 834	1 634	1 592	1 627	1 543	1 600	-3,1
Lappeenrannan Kt	1 575	1 556	1 554	1 563	1 484	1 240	1 246	-20,9
Åbo Svenska Teatern	580	575	559	553	524	514	545	-6,1
Hämeenlinnan Kt	1 258	1 236	1 232	1 275	1 276	1 292	1 659	31,9
Wasa Teatern	770	785	801	816	841	873	892	15,8
Mikkelin Teatteri	890	924	955	927	943	957	965	8,4
Lilla Teatern	526	522	514	504	524	482	451	-14,2
Yhteensä	37 831	37 843	37 909	37 595	38 617	40 133	38 914	2,9

9 Julkinen tuki euroa/pääsylippu

Teattereiden pääsylippua kohti laskettujen kunnanosuuksien vertailua vaikeuttavat kiinteistökustannukset kuten muutakin vertailua. Vertailu kuvaa kunkin teatterin omaa kehitystä. Teattereiden välisessä vertailussa on oltava varovainen.

Vuoden 1993 jälkeisessä kehityksessä kunnan osuuksia on pienentänyt kiinteistömenojen väheneminen. Tämä johtuu kiinteistöjen vanhenemisesta johtuvasta pääomakustannusten pienenemisestä.

Teatterikohtaisiin lukuihin (taulukot 8 ja 9) vaikuttaa kunnan ja valtionosuuksien ohella pääsylippujen määrän kehitys. Lippujen määrähän on vähentynyt useimmissa teattereissa. Vaikka julkinen tuki on säilynyt viime vuodet lähes muuttumattomana, on jakajana oleva pääsylippujen määrä vähentynyt. Tästä seuraa tuen kasvu lippua kohti.

Taulukko 8. Teattereiden julkinen avustus euroa/pääsylippu 1997–2003 (vuoden 2003 rahanarvo)

Julkinen avustus e/pääsylippu	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Muutos
Suomen Kansallisooppera	119,52	47,24	123,69	127,25	121,79	130,80	141,46	18,4
Suomen Kansallisteatteri	36,66	45,42	43,66	45,05	55,13	60,26	58,93	60,7
Helsingin Kaupunginteatteri	53,11	46,56	45,85	40,13	36,59	28,94	32,20	-39,4
Tampereen Työväenteatteri	38,08	38,99	35,26	48,55	41,51	40,33	41,82	9,8
Lahden Kaupunginteatteri	51,41	53,15	65,14	60,33	53,73	55,64	61,23	19,1
Tampereen Teatteri	27,96	23,54	35,20	42,95	37,74	33,28	40,53	45,0
Turun Kaupunginteatteri	60,10	47,21	75,09	66,11	69,29	68,09	77,97	29,8
Svenska Teatern	43,75	48,15	54,55	61,29	56,43	57,64	42,57	-2,7
Oulun Kaupunginteatteri	63,13	65,88	61,54	57,21	85,11	133,99	77,65	23,0
Kuopion Kaupunginteatteri	57,01	61,85	54,39	71,48	58,78	63,17	63,34	11,1
Jyväskylän Kaupunginteatteri	41,58	48,61	49,50	45,59	42,91	59,53	51,88	24,8
Joensuun Kaupunginteatteri	56,39	75,29	62,68	61,06	54,14	61,11	59,81	6,1
Porin Teatteri	40,34	35,58	30,44	35,80	36,60	34,63	36,02	-10,7
Vaasan Kaupunginteatteri	50,40	57,07	58,17	47,10	62,96	74,98	58,20	15,5
Kotkan Kaupunginteatteri	65,50	80,68	62,06	45,34	57,06	63,02	56,31	-14,0
Lappeenrannan Kt	56,10	56,18	56,92	59,52	50,04	63,33	39,61	-29,4
Åbo Svenska Teatern	48,80	54,31	60,11	48,73	36,00	35,43	43,90	-10,0
Hämeenlinnan Kt	48,60	47,60	46,67	41,70	35,43	38,15	65,87	35,5
Wasa Teatern	44,24	59,49	38,27	26,45	30,17	29,96	32,24	-27,1
Mikkelin Teatteri	32,30	33,00	38,20	34,46	37,03	39,01	31,36	-2,9
Lilla Teatern	20,66	35,85	31,24	39,15	58,07	121,90	43,85	112,2
Yhteensä	46,57	46,86	49,08	48,53	46,82	46,31	46,56	0,0

Taulukko 9. Teattereiden julkinen avustus ilman kiinteistömenoja euroa/pääsylippu 1997–2003 (vuoden 2003 rahanarvo)

Julkinen avustus pl. kiinteistömenot	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Muutos
Suomen Kansallisooppera	109,16	36,53	114,19	123,41	119,31	124,56	134,59	23,3
Suomen Kansallisteatteri	32,73	41,86	40,21	41,78	49,91	55,85	52,54	60,5
Helsingin Kaupunginteatteri	38,32	34,16	31,78	27,77	25,20	19,82	21,62	-43,6
Tampereen Työväenteatteri	33,38	34,38	32,41	45,46	35,73	34,18	34,70	3,9
Lahden Kaupunginteatteri	35,96	36,24	45,55	43,42	37,24	39,00	45,09	25,4
Tampereen Teatteri	24,07	19,49	30,72	38,58	33,60	29,64	36,03	49,7
Turun Kaupunginteatteri	43,09	32,83	52,74	44,61	49,51	50,53	57,67	33,8
Svenska Teatern	39,82	43,88	52,14	56,33	52,06	52,34	38,37	-3,6
Oulun Kaupunginteatteri	48,53	49,75	46,11	42,82	65,76	103,75	67,40	38,9
Kuopion Kaupunginteatteri	42,59	46,55	40,47	53,55	44,79	49,35	49,04	15,1
Jyväskylän Kaupunginteatteri	27,12	31,72	32,60	30,46	30,43	43,02	36,85	35,9
Joensuun Kaupunginteatteri	49,23	63,06	52,82	52,63	47,08	52,61	51,41	4,4
Porin Teatteri	36,54	32,40	27,59	33,47	34,34	33,76	34,21	-6,4
Vaasan Kaupunginteatteri	33,38	38,23	39,96	32,05	43,73	52,66	41,28	23,7
Kotkan Kaupunginteatteri	53,25	66,03	50,58	37,29	47,16	51,23	46,08	-13,5
Lappeenrannan Kt	36,30	37,14	37,90	40,14	33,93	52,10	32,34	-10,9
Åbo Svenska Teatern	47,06	52,63	58,94	47,94	35,25	34,53	42,96	-8,7
Hämeenlinnan Kt	37,56	36,95	36,29	31,75	27,20	28,77	52,88	40,8
Wasa Teatern	37,12	52,14	34,06	23,51	26,87	25,68	27,92	-24,8
Mikkelin Teatteri	26,79	25,70	30,07	27,01	29,47	30,84	24,68	-7,9
Lilla Teatern	16,78	28,84	25,73	32,43	47,37	102,89	36,65	118,4
Yhteensä	35,58	35,83	37,72	37,46	35,94	35,84	36,10	1,5

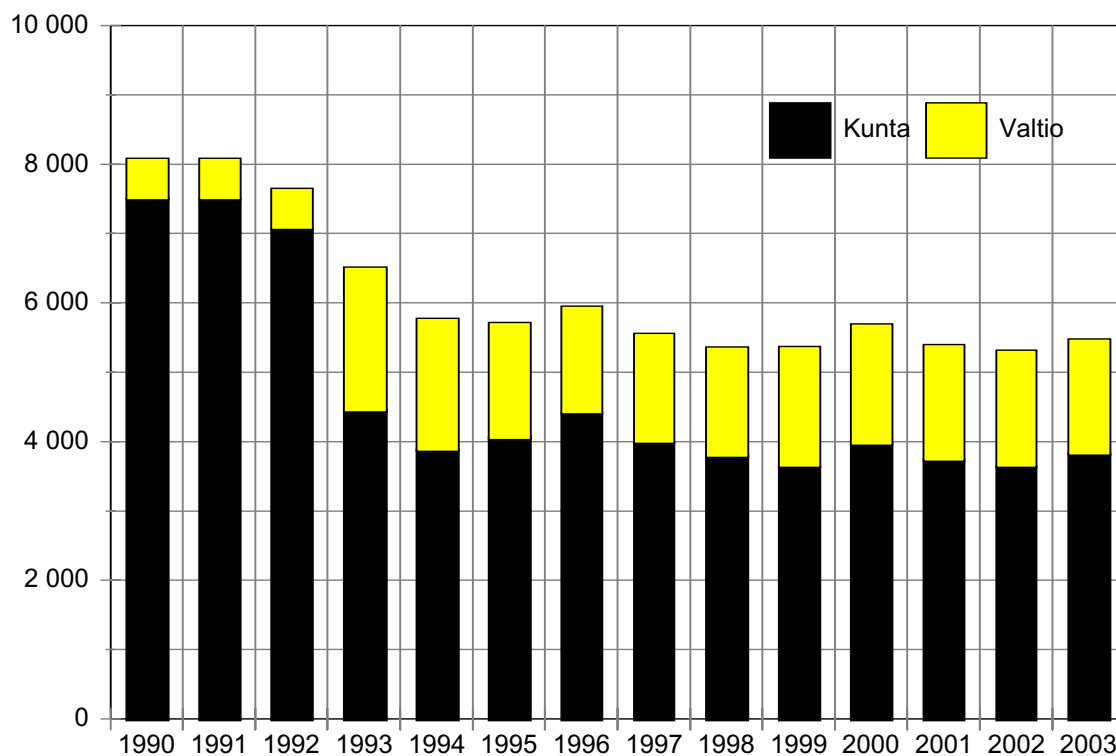
10 Lahden ja Helsingin kaupunginteattereiden talous ja toiminta 1990–2003

Lahden kaupunginteatteri

Tässä luvussa havainnollistetaan tarkastelussa käytettyjen lukusarjojen avulla kahden teatterin talouden ja toiminnan kuvausta. Kokonaiskuva ei hahmotu yhden muuttujan perusteella, vaan monen eri osatekijän yhteisvaikutuksen tuloksena.

Kuten aiemmin on todettu, teattereiden valtionosuudet kasvoivat vuoden 1993 uudistuksen yhteydessä. Kunnat kuittasivat kuitenkin valtionosuuden kasvun vähentämällä omaa osuuttaan. Lahden Kaupunginteatterin valtionosuudet kasvoivat vuonna 1993 lähes 1,5 miljoonaa euroa. Vastaavasti näin laskettu kunnanosuus supistui 2,6 miljoonaa euroa. Vuoden 1993 muutoksien tarkastelua vaikeuttaa se, että kiinteistömenoihin liittyvät poistot olivat erikseen vuoteen 1992 saakka. Lahdessa niitä oli noin 1,5 miljoonaa euroa.

Kuvio 7. Lahden Kaupunginteatterin valtion ja kunnanosuus 1 000 e (vuoden 2003 rahanarvo)

Taulukosta ilmenee, että Lahden kaupunginteatterin menojen ja tulojen taso supistui vuonna 1993 noin 1,3 miljoonaa euroa. Pääsylipputulot ovat Lahdessa vaihdelleet melko voimakkaasti vuosittain.

Taulukko 10. Lahden kaupunginteatterin talous ja toiminta 1990–2003

Vuoden 2003 rahanarvo	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Menot (1000 e)							
Henkilöstömenot	5 505	5 960	5 295	4 293	4 159	4 336	4 457
Kiinteistömenot	1 320	1 164	1 147	2 461	2 261	2 083	1 974
Toimintamenot	1 141	1 176	903	792	624	508	624
Poistot ja varausten muutos	-1 655	-1 589	-1 516	0	0	0	0
Kaikki menot yhteensä	9 621	9 889	8 860	7 545	7 045	6 926	7 055
Tulot (1000 e)							
Pääsylipputulot	1 284	1 564	1 021	899	1 124	1 049	953
Muut tulot	247	238	185	128	142	159	144
Muu mahdollinen tulo	2	1	2	0	0	0	0
Valtionosuus	588	583	584	2 053	1 889	1 649	1 542
Kunnanosuus	7 500	7 503	7 069	4 465	3 890	4 069	4 416
Kaikki tulot yhteensä	9 621	9 889	8 860	7 545	7 045	6 926	7 055
Tilikauden tulos	0	0	0	0	0	0	0
Korjattuja lukuja (1000 e)							
Henkilöstömenot + toimintamenot	6 646	7 136	6 198	5 085	4 783	4 843	5 081
Käyttömenot	7 966	8 300	7 344	7 545	7 045	6 926	7 055
Kunnanosuus pl. kiinteistömenot	6 180	6 338	5 922	2 005	1 628	1 986	2 442
Julkinen rahoitus pl. kiinteistömenot	6 768	6 921	6 506	4 058	3 517	3 636	3 984
Julkinen rahoitus	8 088	8 086	7 653	6 519	5 778	5 718	5 957
Suhteuksia							
Valtionosuus/pääsylippu	4,90	4,22	5,26	22,38	18,16	15,58	16,85
Kunnanosuus/pääsylippu	51,42	45,85	53,33	21,85	15,66	18,76	26,69
Julkiset avustukset/pääsylippu	67,31	58,49	68,92	71,05	55,57	54,03	65,11
Pääsylipputulot % henk. ja toim.menoista	19,3	21,9	16,5	17,7	23,5	21,7	18,8
Myydyt liput omissa esityksissä	120 171	138 233	111 040	91 750	103 988	105 844	91 501
Omat esityskerrat	376	489	461	456	314	367	379
VOS:n perusteena ollut htv	149	149	149	149	139	132	134
Henkilötyövuodet	128	172	153	137	130	136	137
Vuoden 2003 rahanarvo	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Menot (1000 e)							
Henkilöstömenot	4 810	4 767	4 202	5 006	4 777	4 409	4 632
Kiinteistömenot	1 672	1 707	1 615	1 597	1 656	1 591	1 444
Toimintamenot	773	880	816	928	962	974	941
Poistot ja varausten muutos	0	0	0	0	0	0	0
Kaikki menot yhteensä	7 254	7 355	6 632	7 530	7 395	6 974	7 017
Tulot (1000 e)							
Pääsylipputulot	1 501	1 785	1 094	1 695	1 798	1 399	1 320
Muut tulot	188	194	165	130	201	198	138
Muu mahdollinen tulo	2	11	2	9	0	58	81
Valtionosuus	1 564	1 558	1 724	1 714	1 653	1 674	1 644
Kunnanosuus	4 000	3 807	3 646	3 983	3 743	3 645	3 834
Kaikki tulot yhteensä	7 254	7 355	6 632	7 530	7 395	6 974	7 017
Tilikauden tulos	0	0	0	0	0	0	0
Korjattuja lukuja (1000 e)							
Henkilöstömenot + toimintamenot	5 582	5 647	5 017	5 933	5 740	5 383	5 573
Käyttömenot	7 254	7 355	6 632	7 530	7 395	6 974	7 017
Kunnanosuus pl. kiinteistömenot	2 328	2 100	2 031	2 385	2 088	2 054	2 390
Julkinen rahoitus pl. kiinteistömenot	3 892	3 658	3 755	4 099	3 741	3 728	4 034
Julkinen rahoitus	5 564	5 366	5 370	5 697	5 396	5 319	5 478
Suhteuksia							
Valtionosuus/pääsylippu	14,45	15,43	20,91	18,15	16,46	17,51	18,37
Kunnanosuus/pääsylippu	21,51	20,80	24,64	25,26	20,78	21,49	26,72
Julkiset avustukset/pääsylippu	51,41	53,15	65,14	60,33	53,73	55,64	61,23
Pääsylipputulot % henk. ja toim.menoista	26,9	31,6	21,8	28,6	31,3	26,0	23,7
Myydyt liput omissa esityksissä	108 215	100 949	82 433	94 422	100 439	95 587	89 470
Omat esityskerrat	347	398	340	302	297	359	312
VOS:n perusteena ollut htv	134	149	148	144	144	147	140
Henkilötyövuodet	156	152	144	163	151	137	139

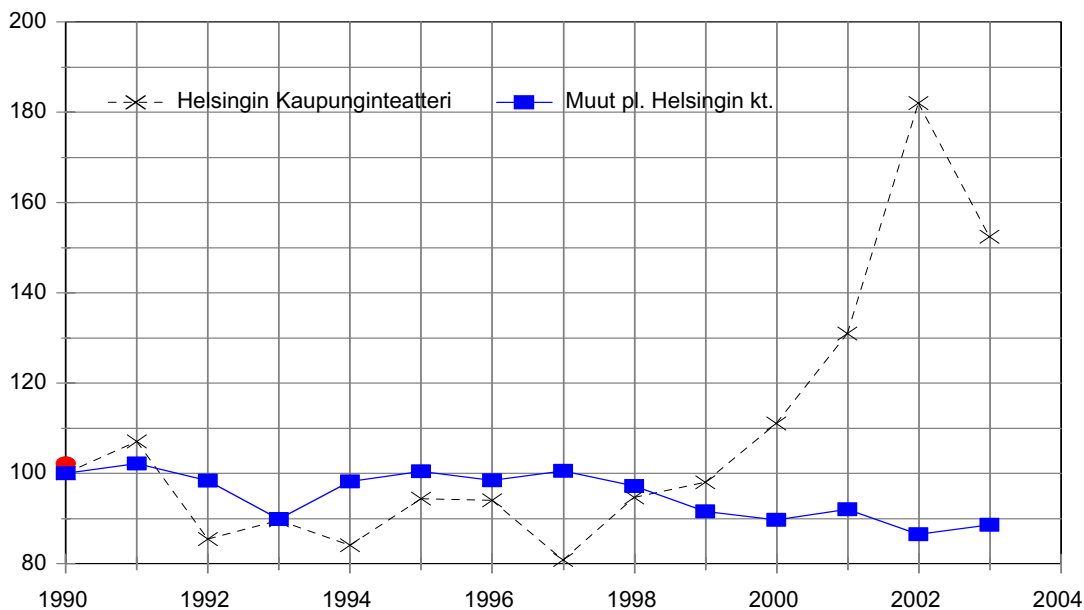
Helsingin kaupunginteatteri

Helsingin Kaupunginteatterin kehitys on ollut muista teattereista poikkeava. Sen toiminta on kasvanut: esityskertojen ja katsojien määrä ovat lisääntyneet. Tämän taustalla on teatterin selkeä ”modernin kansanteatterin konsepti”, joka pyrkii tarjoamaan mahdollisimman monelle mahdollisimman hyvää teatteria. Keskeisiä siinä ovat ohjelmistovalinnat ja hyvät tekijät.

Helsingin kaupunginteatterin pääsylippujen määrät ovat kasvaneet voimakkaasti vuoden 1997 jälkeen. Kun tässä tarkasteltujen teattereiden¹⁴ yhteenlasketuista pääsylipuista vähennetään Helsingin Kaupunginteatterin pääsyliput, on luku pienentynyt viime vuosina ja on pienempi kuin vuonna 1990. Helsingin Kaupunginteatterin lisäystä selittää ohjelmistopolitiikan lisäksi myös tapahtuneet fuusiot¹⁵.

Teatteri Pienen Suomen lastenteatteritehtävät siirtyivät Helsingin Kaupunginteatterille vuonna 2001. Samalla teatterille siirtyi myös 17 työntekijää. Teatteri veloitettiin lisäämään lastenteatterin tekemistä. Näytäntökautena 2003–2004 se tuotti 409 perheteatteriesitystä, joissa oli lähes 80 000 katsojaa. Vuosi 2002 oli poikkeuksellinen sikäli, että Kaupunginteatteri käytti omien tilojensa lisäksi kahta vuokranäyttämöä. Aleksanterin teatterissa esitettiin Cherbourgin saateenvarjot ja Linnanmäen Peacockissa kesäkauden nuorisomusikaali Grease, joka jatkoi sittemmin Kaupunginteatteri suurella näyttämöllä. Vuosi 2002 oli myös ensimmäinen kokonainen vuosi Pasilan näyttämöllä.

Kuvio 8. Helsingin Kaupunginteatterin ja muiden teattereiden pääsylippujen kehitys 1990–2003 (1990=100)

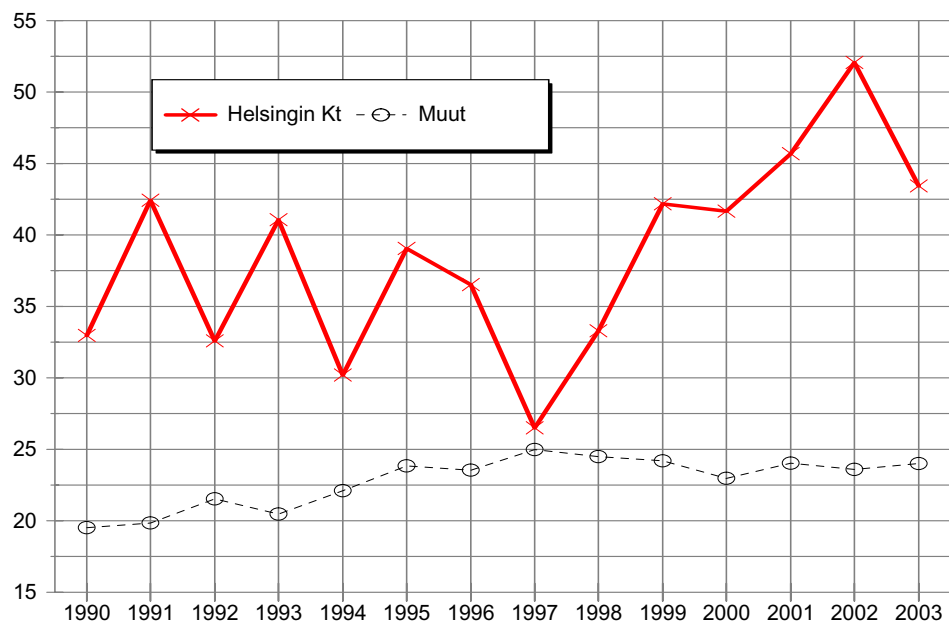
Helsingin Kaupunginteatterin pääsylipputulot ovat muita teattereita huomattavasti suuremmat. Ne kattavat yli 40 prosenttia henkilöstö- ja toimintamenoista. Vuonna 2002 niiden osuus oli jopa yli 50 prosenttia. Muilla tässä tarkastelluilla teattereilla luku on jäänyt 25

¹⁴Tässä tarkastelujen teattereiden yhteissummista eivät ole mukana Suomen Kansallisooppera eikä Suomen Kansallisteatteri.

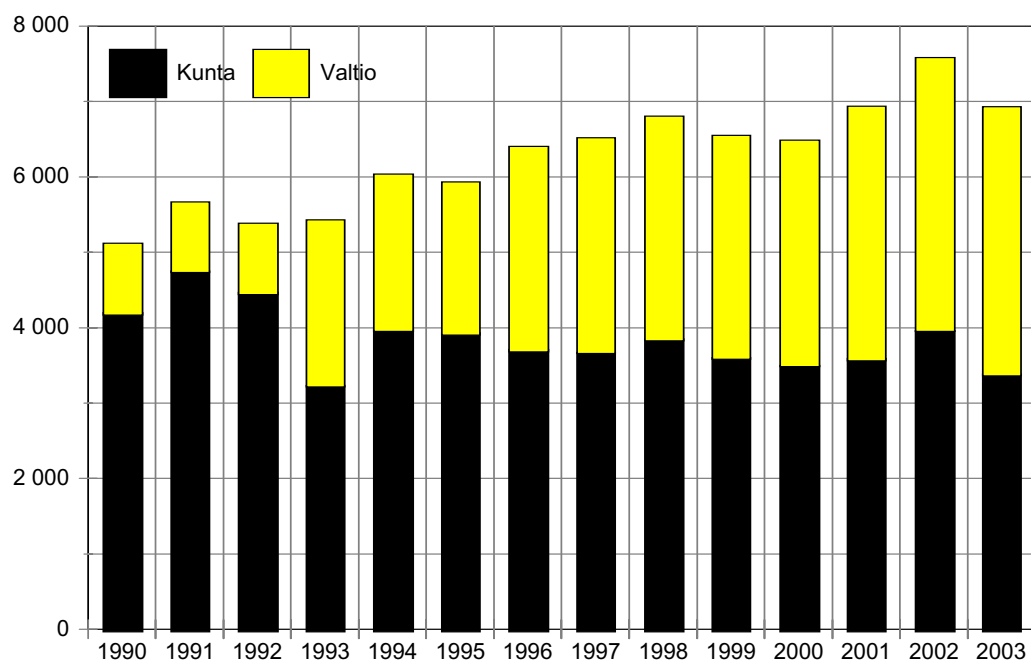
¹⁵ Tiedot Helsingin kaupunginteatterin hallinto- ja talousjohtaja Matti A. Holopaiselta.

prosenttia pienemmäksi. Teatterin henkilöstömäärän kasvusta johtuen myös valtionosuudet ovat kasvaneet hieman. Kaupungin osuus tosin pienentyi hieman vuonna 2003.

Kuvio 9. Helsingin Kaupunginteatterin ja muiden teattereiden pääsymaksujen %-osuus henkilöstö- ja toimintamenoista 1990–2003

Kuvio 10. Helsingin Kaupunginteatterin valtion ja kunnanosuus 1 000 e (vuoden 2003 rahararvo)

Taulukko 11. Helsingin kaupunginteatterin talous ja toiminta 1990–2003

Vuoden 2003 rahanarvo	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Menot (1000 e)							
Henkilöstömenot	8 905	8 433	7 472	7 612	7 405	7 435	8 381
Kiinteistömenot	1 320	1 164	1 147	2 461	2 261	2 083	1 974
Toimintamenot	1 866	1 600	1 766	1 885	1 931	2 029	1 743
Poistot ja varausten muutos	-56	-1 088	-398	-792	9	-462	-52
Kaikki menot yhteensä	13 832	13 745	12 614	13 327	11 749	12 582	12 697
Tulot (1000 e)							
Pääsylipputulot	3 549	4 256	3 011	3 899	2 817	3 695	3 698
Muut tulot	458	754	640	567	346	425	465
Muu mahdollinen tulo	823	929	694	617	0	25	23
Valtionosuus	924	916	917	2 196	2 054	2 004	2 698
Kunnanosuus	7 201	7 374	7 445	6 271	6 404	6 588	6 230
Kaikki tulot yhteensä	9 621	9 889	8 860	7 545	7 045	6 926	7 055
Tilikauden tulos	-5 213	2 872	548	1 325	-762	924	2 477
Korjattuja lukuja (1000 e)							
Henkilöstömenot + toimintamenot	10 771	10 033	9 239	9 496	9 336	9 463	10 124
Käyttömenot	7 966	8 300	7 344	7 545	7 045	6 926	7 055
Kunnanosuus pl. kiinteistömenot	4 196	4 750	4 467	3 232	3 981	3 931	3 709
Julkinen rahoitus pl. kiinteistömenot	5 121	5 666	5 384	5 428	6 035	5 935	6 407
Julkinen rahoitus	8 126	8 290	8 362	8 467	8 458	8 592	8 928
Suhteutuksia							
Valtionosuus/pääsylippu	4,40	4,06	5,10	11,65	11,61	10,09	13,64
Kunnanosuus/pääsylippu	51,42	45,85	53,33	21,85	15,66	18,76	26,69
Julkiset avustukset/pääsylippu	38,65	36,80	46,54	44,91	47,83	43,27	45,13
Pääsylipputulot % henk. ja toim.menoista	32,9	42,4	32,6	41,1	30,2	39,0	36,5
Myydyt liput omissa esityksissä	210 261	225 277	179 679	188 541	176 832	198 563	197 805
Omat esityskerrat	484	507	502	487	487	615	644
VOS:n perusteena ollut htv	255	255	255	255	245	231	244
Henkilötyövuodet	222	243	250	253	251	249	267

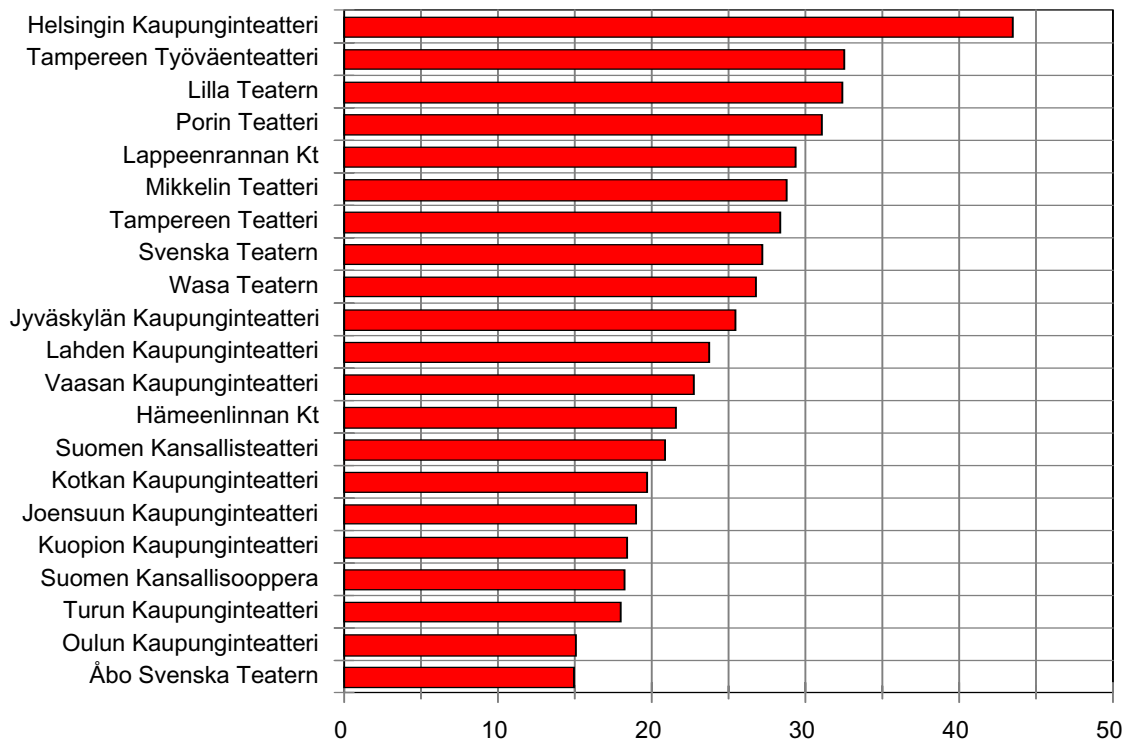

Vuoden 2003 rahanarvo	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Menot (1000 e)							
Henkilöstömenot	7 881	8 082	9 743	9 065	9 655	11 930	10 973
Kiinteistömenot	1 672	1 707	1 615	1 597	1 656	1 591	1 444
Toimintamenot	1 563	3 589	3 100	3 672	2 934	4 109	3 156
Poistot ja varausten muutos	57	-148	-565	-919	-1 019	-894	-473
Kaikki menot yhteensä	11 903	14 289	16 308	16 542	16 743	20 425	17 994
Tulot (1000 e)							
Pääsylipputulot	2 502	3 884	5 416	5 306	5 751	8 349	6 136
Muut tulot	303	392	540	771	417	536	547
Muu mahdollinen tulo	53	762	685	1 115	792	702	628
Valtionosuus	2 848	2 953	2 950	2 988	3 347	3 623	3 548
Kunnanosuus	6 186	6 323	6 500	6 385	6 727	7 452	6 773
Kaikki tulot yhteensä	7 254	7 355	6 632	7 530	7 395	6 974	7 017
Tilikauden tulos	-61	150	-1 294	136	292	237	-361
Korjattuja lukuja (1000 e)							
Henkilöstömenot + toimintamenot	9 444	11 671	12 843	12 737	12 589	16 039	14 129
Käyttömenot	7 254	7 355	6 632	7 530	7 395	6 974	7 017
Kunnanosuus pl. kiinteistömenot	3 670	3 853	3 599	3 499	3 592	3 960	3 382
Julkinen rahoitus pl. kiinteistömenot	6 518	6 806	6 549	6 487	6 939	7 583	6 930
Julkinen rahoitus	9 034	9 276	9 450	9 373	10 074	11 075	10 321
Suhteutuksia							
Valtionosuus/pääsylippu	16,74	14,83	14,31	12,79	12,16	9,47	11,07
Kunnanosuus/pääsylippu	21,51	20,80	24,64	25,26	20,78	21,49	26,72
Julkiset avustukset/pääsylippu	53,11	46,56	45,85	40,13	36,59	28,94	32,20
Pääsylipputulot % henk. ja toim.menoista	26,5	33,3	42,2	41,7	45,7	52,1	43,4
Myydyt liput omissa esityksissä	170 110	199 212	206 102	233 576	275 346	382 680	320 567
Omat esityskerrat	575	476	504	518	603	1001	911
VOS:n perusteena ollut htv	254	255	258	272	272	311	310
Henkilötyövuodet	263	273	332	314	300	365	350

11 Vuoden 2003 poikkileikkaustilanne

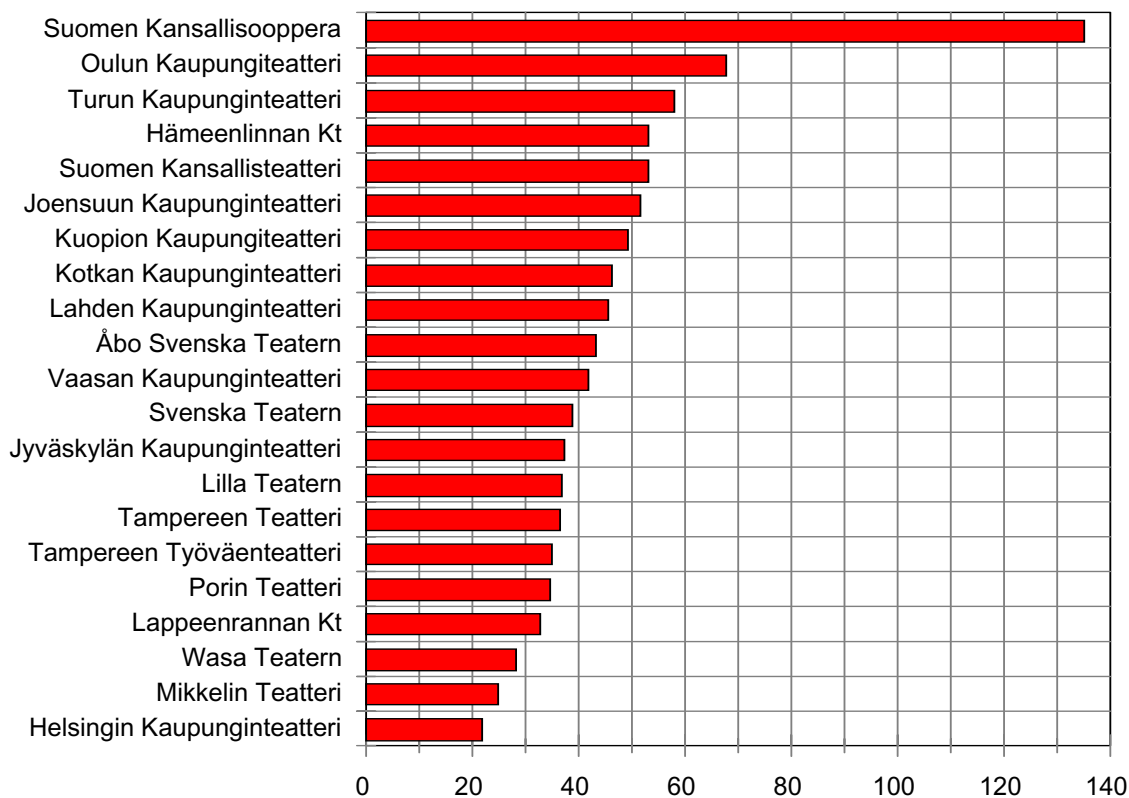
Tähän lukuun on koottu pari keskeistä kuvaa ja taulukkoa teattereiden taloudesta ja toiminnasta vuonna 2003. Ulkopuoliset tarkkailijat ovat usein kiinnostuneita siitä miten suuren osan teatterit rahoittavat menoistaan pääsylipputulolla. Kuviossa 11 on menoista otettu mukaan vain henkilöstö ja toimintamenot, koska kiinteistömenojen vertailu teattereiden kesken on ongelmallista. Prosenttiluvut vaihtelevat vuosittain teattereissa. Helsingin kaupunginteatteri on koko tarkastelukauden pystynyt rahoittamaan pääsylipputulolla muita suuremman osan menoistaan. Vuonna 2003 pääsylippujen osuus henkilöstö- ja toimintamenoista oli 43,4 prosenttia ja vuonna 2002 peräti 52,1 prosenttia. Yli 30 prosentin ylittivät myös Tampereen Työväenteatteri, Lilla Teatern ja Porin Teatteri. Alle 20 prosentin jäi 7 teatteria

Kuvio 11. Pääsylipputulot % henkilöstö- ja toimintamenoista 2003

Julkinen tuki ilman kiinteistömenoja pääsylippua kohti oli ylivoimaisesti suurin Suomen Kansallisoopperassa. Tuki oli 134 euroa/lippu. Oulun Kaupunginteatterin tuki oli 67,40 euroa ja Turun kaupunginteatterin 57,67 euroa. Koska Helsingin Kaupunginteatterin pääsymaksujen osuus oli suurin, tarvitsi se myös tukea pääsylippua kohti vähiten. Sen tuki oli vain 21,62 euroa eli noin kolmasosa Oulun ja Turun kaupunginteattereiden julkisesta tuesta. Lukuun vaikuttaa voimakkaasti katsojamäärien kehitys.

Toinen omalla tavallaan mielenkiintoinen luku on julkinen tuki esityskertaa kohti. Suomen Kansallisoopperan yhden esityksen tuki oli 101 741 euroa, kun muiden teattereiden oli noin kymmenesosa oopperan tuesta. Helsingin Kaupunginteatterin tuki oli näin laskien suurista teattereista pienin. Tarkastelussa mukana olleista teattereista kuuden tuki esitystä kohti oli Helsinkiä pienempi. Tarkastelu ei ota huomioon esityksen suuruutta ts. sen katsojamääriä.

Kuvio 12. Julkinen tuki ilman kiinteistömenoja euroa/ pääsylippu 2003

Viime vuosien teatteritilastojen tarkastelu osoittaa, että teatterin taloudellisen menestyksen ratkaiseen paljolti suuren näyttämän esitykset. Siitä johtuu tietynlainen aaltoliike, joka heijastuu pääsylippuihin, lipputuloihin ja lopulta julkisen tuen suuruuteen, koska kunnallisten teattereiden tulovajeet jäävät kuntien katettaviksi.

Taulukko 12. Teattereiden talous vuonna 2003 (1 000 e)

Teatteri	Valtion- osuus	Kunnan- avustus	Julkiset avustukset yhteensä	Kunnan- avustus pl.kiinteistöm	Pääsylippu- tulot	Pääsylippu- tulot % henki- löstö - ja toi- mintamenoista
Suomen Kansallisooppera	26 368	4 108	30 476	2 628	7 027	18,2
Suomen Kansallisteatteri	8 162	203	8 365	-704	2 009	20,7
Helsingin Kaupunginteatteri	3 548	6 773	10 321	3 382	6 136	43,4
Tampereen Työväenteatteri	2 720	1 892	4 612	1 106	1 888	32,4
Lahden Kaupunginteatteri	1 644	3 834	5 478	2 390	1 320	23,7
Tampereen Teatteri	1 364	2 161	3 525	1 769	1 287	28,2
Turun Kaupunginteatteri	1 286	3 850	5 136	2 512	832	17,8
Svenska Teatern	1 977	1 036	3 013	739	1 286	27,1
Oulun Kaupunginteatteri	995	3 202	4 197	2 647	657	14,9
Kuopion Kaupunginteatteri	973	2 499	3 472	1 715	631	18,3
Jyväskylän Kaupunginteatteri	872	2 313	3 186	1 390	808	25,4
Joensuun Kaupunginteatteri	725	1 147	1 872	884	376	18,8
Porin Teatteri	581	1 082	1 664	999	685	30,9
Vaasan Kaupunginteatteri	615	1 767	2 382	1 074	523	22,6
Kotkan Kaupunginteatteri	581	1 600	2 181	1 204	406	19,6
Lappeenrannan Kt	537	1 246	1 782	918	618	29,2
Åbo Svenska Teatern	687	545	1 232	518	240	14,9
Hämeenlinnan Kt	492	1 659	2 151	1 235	514	21,5
Wasa Teatern	663	892	1 555	683	524	26,6
Mikkelin Teatteri	403	965	1 368	674	406	28,7
Lilla Teatern	340	451	791	321	350	32,3

Taulukko 13. Teattereiden talous ja toiminta 2003

Teatteri	Henkilö- työvuodet	VOS:n perusteena käytetty määrä	Myydyt liput omissa esityksissä	Omat esityskerrat	Julkiset avu- tukset pl. kiinteistöm./ pääsylippu	Julkiset avu- tukset/ esityskerta
Suomen Kansallisooppera			215 435	285	134,59	101 741
Suomen Kansallisteatteri			141 957	642	52,54	11 617
Helsingin Kaupunginteatteri	350	310	320 567	911	21,62	7 607
Tampereen Työväenteatteri	150	150	110 274	380	34,70	10 070
Lahden Kaupunginteatteri	139	140	89 470	312	45,09	12 931
Tampereen Teatteri	120	120	86 975	313	36,03	10 011
Turun Kaupunginteatteri	125	116	65 862	360	57,67	10 550
Svenska Teatern	125	108	70 776	371	38,37	7 321
Oulun Kaupunginteatteri	101	90	54 047	319	67,40	11 419
Kuopion Kaupunginteatteri	85	87	54 812	332	49,04	8 096
Jyväskylän Kaupunginteatteri	86	78	61 401	297	36,85	7 618
Joensuun Kaupunginteatteri	56	55	31 299	259	51,41	6 212
Porin Teatteri	52	52	46 193	235	34,21	6 725
Vaasan Kaupunginteatteri	58	55	40 925	259	41,28	6 523
Kotkan Kaupunginteatteri	50	52	38 742	261	46,08	6 839
Lappeenrannan Kt	54	48	44 996	177	32,34	8 221
Åbo Svenska Teatern	42	44	28 057	249	42,96	4 841
Hämeenlinnan Kt	59	47	32 659	256	52,88	6 746
Wasa Teatern	48	42	48 233	297	27,92	4 533
Mikkelin Teatteri	37	36	43 613	195	24,68	5 521
Lilla Teatern	22	25	18 043	154	36,65	4 294

12 Yhteenveto

Pääsylippujen määrä kasvoi vuosina 1997–2003 noin 1,6 prosenttia tarkastelussa mukana olleissa teattereissa. Kasvu jakautui epätasaisesti. Ainoastaan 7 teatterin pääsylippujen määrä kasvoi. Helsingin Kaupunginteatterin lippujen määrä kasvoi peräti 88 %. Kansallis-teatterin lisäksi 8 muun teatterin pääsylippujen määrä väheni yli 10 prosenttia.

Teattereiden pääsylipputulosten osuus käyttömenoista (henkilöstö- ja toimintamenot) vaihtelee 13–42 prosentin välillä. Helsingin Kaupunginteatterissa pääsylipputulot kattavat yli 40 prosenttia käyttömenoista. Vuonna 2002 niiden osuus Helsingin Kaupunginteatterissa oli jopa yli 50 prosenttia.

Teattereiden toiminnassa on nähtävissä kahteen suuntaan meneviä kierteitä. Hyvä tai huono yleisömenestys heijastuu pääsylipputuloihin, mikä vaikuttaa käytettävissä oleviin resursseihin. Henkilöstön vähentäminen vaikuttaa viiveellä valtionosuuksiin. Kunnallisissa teattereissa huono yleisömenestys merkitsee kunnan osuuden kasvamista ja ehkä resurs-sien pienentämistä seuraavina vuosina, mikä taas vähentää valtionosuuksia tulevana vuo-sina. Helsingin Kaupunginteatteri on viime vuosina ollut myönteisessä kierteessä.

Teattereiden kannalta ongelma on valtionosuuden perustana olevan yksikköhinnan säilyminen nimellisesti lähes muuttumattomana vuodesta 1993 lähtien. Kustannustaso on kuitenkin samanaikaisesti noussut 22 prosenttia. Näin ollen valtionosuuden perusteena ole-van yksikköhinnan ja henkilötyövuotta kohti toteutuneiden käyttömenojen ero on kasvanut koko ajan. Kun niiden ero alun perin oli 4 prosenttia, oli se vuonna 2003 27 %. Tämän ver-ran teattereiden valtionosuus laahaa jäljessä. Jälkeenjääneisyyttä lisää osaltaan myös se, että ero valtionosuusjärjestelmän henkilötyövuosien ja todellisten henkilötyövuosien välillä on kasvanut. Tarkastelussa mukana olleissa teattereissa (pl. Suomen Kansallisooppera ja Suomen Kansallisteatteri) valtionosuusjärjestelmän mukaista henkilöstöä vuonna 2002 oli 1 655 ja todellinen henkilöstömäärä oli 1 959.

Jos teattereiden vuoden 1993 yksikköhinta 30 070 euroa olisi noussut vuoteen 2003 mennessä hintatason muutoksen verran eli 22 prosenttia, olisi tässä tarkastelujen teattereiden yhteinen valtionosuus 1,5 miljoonaa euroa toteutunutta suurempi.

Liitteet

Liite 1 Toimintamenot 1997–2003

Liite 2 Julkinen rahoitus 1997–2003

Liite 3 Kunnanosuus pl. kiinteistömenot 1997–2003

Liite 4 Pääsylipputulot 1997–2003

Liite 5 Myydyt liput teattereiden omissa esityksissä 1997–2003

Liite 6 VOS:n perusteena olleet henkilötyövuodet 1997–2003

Liite 7 Teattereiden omat esityskerrat 1997–2003

Liite 8 Valtionosuus euroa/pääsylippu 1997–2003

Liite 9 Kunnanosuus ilman kiinteistömenoja euroa/pääsylippu 1997–2003

Huom.

Liitteiden kuten aiemmin esitettyjen taulukkojenkaan yhteensä riveillä eivät ole mukana Suomen Kansallisooppera eikä Suomen Kansallisteatteri.

Liite 1 Toimintamenot 1997–2003 (1 000 e, 2003 rahanarvo)

Toimintamenot	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Muutos
Suomen Kansallisooppera	6 205	5 641	5 663	4 611	5 760	5 262	4 777	-23,0
Suomen Kansallisteatteri	1 688	1 456	1 912	1 761	1 796	1 801	1 975	17,0
Helsingin Kaupunginteatteri	1 563	3 589	3 100	3 672	2 934	4 109	3 156	101,9
Tampereen Työväenteatteri	1 249	1 509	2 010	1 825	1 405	1 410	1 222	-2,2
Lahden Kaupunginteatteri	773	880	816	928	962	974	941	21,8
Tampereen Teatteri	1 064	1 285	1 130	909	961	1 034	891	-16,3
Turun Kaupunginteatteri	887	1 015	1 027	1 092	1 120	975	943	6,3
Svenska Teatern	862	941	956	748	771	764	869	0,8
Oulun Kaupunginteatteri	745	649	593	717	905	1 097	988	32,7
Kuopion Kaupunginteatteri	477	510	596	514	506	590	554	16,0
Jyväskylän Kaupunginteatteri	606	539	507	526	571	574	474	-21,8
Joensuun Kaupunginteatteri	344	349	300	297	279	264	267	-22,5
Porin Teatteri	525	372	445	460	388	402	460	-12,5
Vaasan Kaupunginteatteri	425	455	399	419	392	432	372	-12,4
Kotkan Kaupunginteatteri	601	515	443	501	440	426	385	-35,9
Lappeenrannan Kt	344	306	328	338	325	320	362	5,2
Åbo Svenska Teatern	303	331	318	382	351	433	387	27,6
Hämeenlinnan Kt	421	454	469	500	579	861	616	46,4
Wasa Teatern	293	371	344	436	399	436	497	69,6
Mikkelin Teatteri	296	246	305	291	276	313	310	4,8
Lilla Teatern	476	367	398	343	281	198	283	-40,6
Yhteensä	12 254	14 684	14 484	14 897	13 847	15 613	13 976	14,1

Liite 2 Julkinen rahoitus 1997–2003 (1 000 e, 2003 rahanarvo)

Julkinen rahoitus	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Muutos
Suomen Kansallisooppera	28 405	28 447	28 987	28 615	28 300	30 075	30 476	7,3
Suomen Kansallisteatteri	7 580	7 562	7 638	7 418	7 558	8 255	8 365	10,4
Helsingin Kaupunginteatteri	9 034	9 276	9 450	9 373	10 074	11 075	10 321	14,2
Tampereen Työväenteatteri	4 828	4 770	4 818	4 838	4 819	4 733	4 612	-4,5
Lahden Kaupunginteatteri	5 564	5 366	5 370	5 697	5 396	5 319	5 478	-1,5
Tampereen Teatteri	3 589	3 588	3 650	3 683	3 653	3 601	3 525	-1,8
Turun Kaupunginteatteri	4 876	4 703	5 193	5 007	5 003	5 034	5 136	5,3
Svenska Teatern	3 331	3 288	3 273	3 249	3 224	3 161	3 013	-9,6
Oulun Kaupunginteatteri	3 898	4 028	3 875	3 951	4 268	5 011	4 197	7,7
Kuopion Kaupunginteatteri	3 814	3 707	3 595	3 512	3 572	3 624	3 472	-9,0
Jyväskylän Kaupunginteatteri	2 894	2 807	2 771	2 717	3 092	3 363	3 186	10,1
Joensuun Kaupunginteatteri	1 940	2 016	1 964	1 838	1 815	1 841	1 872	-3,5
Porin Teatteri	1 723	1 741	1 642	1 608	1 644	1 635	1 664	-3,4
Vaasan Kaupunginteatteri	2 518	2 570	2 573	2 448	2 517	2 528	2 382	-5,4
Kotkan Kaupunginteatteri	2 258	2 427	2 224	2 195	2 224	2 135	2 181	-3,4
Lappeenrannan Kt	2 159	2 126	2 110	2 119	2 035	1 787	1 782	-17,5
Åbo Svenska Teatern	1 312	1 216	1 205	1 181	1 143	1 149	1 232	-6,1
Hämeenlinnan Kt	1 737	1 701	1 718	1 761	1 770	1 781	2 151	23,9
Wasa Teatern	1 353	1 373	1 384	1 382	1 416	1 467	1 555	15,0
Mikkelin Teatteri	1 310	1 342	1 359	1 332	1 345	1 367	1 368	4,4
Lilla Teatern	952	983	972	929	915	851	791	-16,9
Yhteensä	59 090	59 028	59 144	58 820	59 924	61 463	59 917	1,4

Liite 3. Kunnanosuus pl. kiinteistömenot 1997–2003 (1 000 e, 2003 rahanarvo)

Kunnanosuus pl. Kiinteistömen	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Muutos
Helsingin Kaupunginteatteri	3 670	3 853	3 599	3 499	3 592	3 960	3 382	-7,8
Tampereen Työväenteatteri	1 261	1 246	1 483	1 582	1 225	1 204	1 106	-12,2
Lahden Kaupunginteatteri	2 328	2 100	2 031	2 385	2 088	2 054	2 390	2,7
Tampereen Teatteri	1 666	1 494	1 703	1 803	1 805	1 807	1 769	6,2
Turun Kaupunginteatteri	2 141	1 969	2 340	2 058	2 255	2 426	2 512	17,3
Svenska Teatern	912	885	1 008	864	871	809	739	-18,9
Oulun Kaupunginteatteri	1 922	1 995	1 874	1 926	2 275	2 867	2 647	37,7
Kuopion Kaupunginteatteri	1 799	1 732	1 623	1 577	1 701	1 852	1 715	-4,7
Jyväskylän Kaupunginteatteri	954	936	934	923	1 309	1 554	1 390	45,8
Joensuun Kaupunginteatteri	914	927	916	867	872	878	884	-3,3
Porin Teatteri	907	899	852	878	922	980	999	10,2
Vaasan Kaupunginteatteri	1 014	1 082	1 131	1 029	1 117	1 149	1 074	6,0
Kotkan Kaupunginteatteri	1 229	1 393	1 223	1 202	1 241	1 144	1 204	-2,1
Lappeenrannan Kt	814	836	849	873	829	923	918	12,9
Åbo Svenska Teatern	537	537	536	533	500	484	518	-3,4
Hämeenlinnan Kt	864	855	850	854	865	854	1 235	43,0
Wasa Teatern	552	616	649	662	686	663	683	23,6
Mikkelin Teatteri	666	627	665	639	669	671	674	1,2
Lilla Teatern	347	330	342	344	356	350	321	-7,4
Yhteensä	23 916	23 947	24 229	24 183	24 682	26 240	25 459	6,5

Liite 4. Pääsylipputulot 1997–2003 (1 000 e, vuoden 2003 rahanarvo)

Pääsylipputulot	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Muutos
Suomen Kansallisooppera	7 897	7 879	6 964	7 451	6 980	7 078	7 027	-11,0
Suomen Kansallisteatteri	2 440	1 820	2 030	1 835	1 705	1 788	2 009	-17,7
Helsingin Kaupunginteatteri	2 502	3 884	5 416	5 306	5 751	8 349	6 136	145,2
Tampereen Työväenteatteri	1 861	2 126	2 312	1 425	1 819	2 180	1 888	1,4
Lahden Kaupunginteatteri	1 501	1 785	1 094	1 695	1 798	1 399	1 320	-12,1
Tampereen Teatteri	1 680	1 657	1 543	1 214	1 436	1 663	1 287	-23,4
Turun Kaupunginteatteri	1 021	1 270	933	1 026	998	1 028	832	-18,5
Svenska Teatern	1 109	1 044	1 116	761	710	875	1 286	15,9
Oulun Kaupunginteatteri	645	637	663	664	607	511	657	1,8
Kuopion Kaupunginteatteri	581	666	706	517	718	706	631	8,6
Jyväskylän Kaupunginteatteri	760	622	682	645	878	684	808	6,3
Joensuun Kaupunginteatteri	417	310	292	267	358	404	376	-9,9
Porin Teatteri	596	537	860	650	615	581	685	14,9
Vaasan Kaupunginteatteri	570	613	508	525	436	337	523	-8,3
Kotkan Kaupunginteatteri	404	298	359	462	432	407	406	0,6
Lappeenrannan Kt	378	367	384	385	417	346	618	63,4
Åbo Svenska Teatern	337	238	185	292	373	394	240	-28,9
Hämeenlinnan Kt	350	374	375	566	649	926	514	46,8
Wasa Teatern	240	201	351	560	513	399	524	118,0
Mikkelin Teatteri	297	286	316	354	326	336	406	37,0
Lilla Teatern	948	533	576	422	211	139	350	-63,1
Yhteensä	16 198	17 448	18 671	17 737	19 045	21 663	19 485	20,3

Liite 5. Myydyt liput teatterin omissa esityksissä 1997–2003

Myydyt liput omissa esityksissä	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Muutos
Suomen Kansallisooppera	237 659	238 632	234 362	224 863	232 363	229 928	215 435	-9,4
Suomen Kansallisteatteri	206 756	166 483	174 933	164 666	137 110	137 003	141 957	-31,3
Helsingin Kaupunginteatteri	170 110	199 212	206 102	233 576	275 346	382 680	320 567	88,4
Tampereen Työväenteatteri	126 789	122 360	136 644	99 653	116 077	117 342	110 274	-13,0
Lahden Kaupunginteatteri	108 215	100 949	82 433	94 422	100 439	95 587	89 470	-17,3
Tampereen Teatteri	128 372	152 452	103 665	85 749	96 788	108 212	86 975	-32,2
Turun Kaupunginteatteri	81 131	99 633	69 156	75 730	72 212	73 934	65 862	-18,8
Svenska Teatern	76 146	68 293	60 001	53 015	57 130	54 615	70 776	-7,1
Oulun Kaupunginteatteri	61 742	61 143	62 969	69 066	50 141	37 397	54 047	-12,5
Kuopion Kaupunginteatteri	66 902	59 944	66 105	49 133	60 776	57 375	54 812	-18,1
Jyväskylän Kaupunginteatteri	69 608	57 754	55 975	59 595	72 065	56 499	61 401	-11,8
Joensuun Kaupunginteatteri	34 399	26 772	31 328	30 096	33 523	30 134	31 299	-9,0
Porin Teatteri	42 707	48 928	53 941	44 918	44 918	47 229	46 193	8,2
Vaasan Kaupunginteatteri	49 954	45 030	44 224	51 972	39 980	33 720	40 925	-18,1
Kotkan Kaupunginteatteri	34 477	30 076	35 836	48 398	38 972	33 880	38 742	12,4
Lappeenrannan Kt	38 488	37 837	37 064	35 598	40 666	28 211	44 996	16,9
Åbo Svenska Teatern	24 909	22 385	20 047	24 246	31 750	32 431	28 057	12,6
Hämeenlinnan Kt	35 736	35 736	36 814	42 229	49 956	46 692	32 659	-8,6
Wasa Teatern	30 581	23 079	36 167	52 262	46 932	48 959	48 233	57,7
Mikkelin Teatteri	40 557	40 681	35 588	38 655	36 332	35 042	43 613	7,5
Lilla Teatern	46 059	27 418	31 104	23 723	15 758	6 984	18 043	-60,8
Yhteensä	1 266 882	1 259 682	1 205 163	1 212 036	1 279 761	1 326 923	1 286 944	1,6

Liite 6. VOS:n perusteena olleet henkilötyövuodet 1997–2003

VOS:n perusteena ollut htv	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Muutos
Helsingin Kaupunginteatteri	254	255	258	272	272	311	310	56
Tampereen Työväenteatteri	157	157	157	157	157	152	150	-7
Lahden Kaupunginteatteri	134	149	148	144	144	147	140	6
Tampereen Teatteri	127	128	130	126	126	123	120	-7
Turun Kaupunginteatteri	112	113	114	115	115	115	116	4
Svenska Teatern	112	113	113	113	113	111	108	-4
Oulun Kaupunginteatteri	90	89	89	89	89	89	90	0
Kuopion Kaupunginteatteri	91	91	91	89	89	86	87	-4
Jyväskylän Kaupunginteatteri	77	77	77	77	77	77	78	1
Joensuun Kaupunginteatteri	59	59	57	55	55	55	55	-4
Porin Teatteri	59	55	54	54	54	54	52	-7
Vaasan Kaupunginteatteri	55	55	55	55	55	55	55	0
Kotkan Kaupunginteatteri	51	51	52	52	52	52	52	1
Lappeenrannan Kt	49	48	48	48	48	48	48	-1
Åbo Svenska Teatern	47	47	47	45	45	44	44	-3
Hämeenlinnan Kt	40	42	42	43	43	43	47	7
Wasa Teatern	40	40	40	40	40	40	42	2
Mikkelin Teatteri	36	35	35	35	35	36	36	0
Lilla Teatern	38	38	34	31	31	29	25	-13
Yhteensä	1 628	1 642	1 641	1 640	1 640	1 667	1 655	27

Liite 7. Teattereiden omat esityskerrat 1997–2003

Omat esityskerrat	1 997	1 998	1 999	2 000	2 001	2 002	2 003
Suomen Kansallisooppera	235	270	389	347	320	345	285
Suomen Kansallisteatteri	665	714	764	683	681	648	642
Helsingin Kaupunginteatteri	575	476	504	518	603	1 001	911
Tampereen Työväenteatteri	383	377	369	323	336	392	380
Lahden Kaupunginteatteri	347	398	340	302	297	359	312
Tampereen Teatteri	458	554	403	360	343	353	313
Turun Kaupunginteatteri	250	434	337	370	325	394	360
Svenska Teatern	403	412	345	333	378	332	371
Oulun Kaupunginteatteri	285	351	266	290	267	204	319
Kuopion Kaupunginteatteri	288	322	321	315	317	379	332
Jyväskylän Kaupunginteatteri	271	280	239	270	258	254	297
Joensuun Kaupunginteatteri	198	176	245	257	254	210	259
Porin Teatteri	216	234	245	300	216	255	235
Vaasan Kaupunginteatteri	245	251	282	276	263	210	259
Kotkan Kaupunginteatteri	201	202	234	268	193	173	261
Lappeenrannan Kt	178	209	179	170	242	141	177
Åbo Svenska Teatern	214	205	216	196	233	270	249
Hämeenlinnan Kt	258	247	296	276	277	264	256
Wasa Teatern	228	179	227	315	306	348	297
Mikkelin Teatteri	212	220	219	240	200	204	195
Lilla Teatern	213	179	184	163	165	118	154
Yhteensä	5 423	5 706	5 451	5 542	5 473	5 861	5 937

**Liite 8. Teattereiden valtionosuus euroa/pääsylippu 1997–2003
(vuoden 2003 rahanarvo)**

Valtionosuus/pääsylippu	1 997	1 998	1 999	2 000	2 001	2 002	2 003
Suomen Kansallisooppera	103,06	102,71	106,77	108,04	104,52	113,21	122,39
Suomen Kansallisteatteri	35,53	44,05	42,38	43,72	53,52	58,68	57,50
Helsingin Kaupunginteatteri	16,74	14,83	14,31	12,79	12,16	9,47	11,07
Tampereen Työväenteatteri	23,44	24,19	21,56	29,59	25,18	23,92	24,67
Lahden Kaupunginteatteri	14,45	15,43	20,91	18,15	16,46	17,51	18,37
Tampereen Teatteri	11,09	9,69	14,29	17,56	14,95	12,94	15,69
Turun Kaupunginteatteri	16,69	13,07	18,90	17,43	18,28	17,71	19,53
Svenska Teatern	27,84	30,92	35,33	40,03	36,82	37,75	27,93
Oulun Kaupunginteatteri	17,39	17,12	16,35	14,92	20,38	27,10	18,41
Kuopion Kaupunginteatteri	15,70	17,65	15,93	21,45	16,81	17,07	17,75
Jyväskylän Kaupunginteatteri	13,42	15,50	15,92	14,96	12,27	15,52	14,21
Joensuun Kaupunginteatteri	22,67	28,44	23,56	23,82	21,08	23,48	23,16
Porin Teatteri	15,31	14,02	11,80	13,92	13,80	13,02	12,59
Vaasan Kaupunginteatteri	13,09	14,20	14,39	12,26	15,79	18,57	15,03
Kotkan Kaupunginteatteri	17,61	19,72	16,46	12,44	15,32	17,48	15,01
Lappeenrannan Kt	15,16	15,06	14,98	15,62	13,55	19,37	11,93
Åbo Svenska Teatern	29,40	28,62	32,21	25,94	19,49	19,59	24,49
Hämeenlinnan Kt	13,39	13,02	13,20	11,52	9,88	10,49	15,07
Wasa Teatern	19,06	25,46	16,13	10,84	12,26	12,13	13,76
Mikkelin Teatteri	10,36	10,29	11,38	10,49	11,06	11,70	9,23
Lilla Teatern	9,25	16,80	14,73	17,93	24,80	52,82	18,84

**Liite 9. Kunnanosuus pl. kiinteistömenot euroa/pääsylippu 1997–2003
(2003 rahanarvo)**

Kunnanosuus/pääsylippu pl kiir	1 997	1 998	1 999	2 000	2 001	2 002	2 003
Helsingin Kaupunginteatteri	21,57	19,34	17,46	14,98	13,05	10,35	10,55
Tampereen Työväenteatteri	9,94	10,18	10,85	15,88	10,55	10,26	10,03
Lahden Kaupunginteatteri	21,51	20,80	24,64	25,26	20,78	21,49	26,72
Tampereen Teatteri	12,98	9,80	16,43	21,03	18,65	16,70	20,34
Turun Kaupunginteatteri	26,39	19,76	33,84	27,18	31,23	32,82	38,14
Svenska Teatern	11,98	12,96	16,80	16,30	15,24	14,81	10,45
Oulun Kaupunginteatteri	31,13	32,63	29,76	27,89	45,38	76,65	48,98
Kuopion Kaupunginteatteri	26,89	28,90	24,54	32,10	27,98	32,29	31,29
Jyväskylän Kaupunginteatteri	13,70	16,21	16,68	15,49	18,16	27,50	22,64
Joensuun Kaupunginteatteri	26,57	34,61	29,25	28,81	26,01	29,13	28,24
Porin Teatteri	21,23	18,38	15,80	19,55	20,54	20,74	21,63
Vaasan Kaupunginteatteri	20,29	24,03	25,57	19,79	27,94	34,09	26,25
Kotkan Kaupunginteatteri	35,64	46,31	34,12	24,85	31,84	33,76	31,07
Lappeenrannan Kt	21,14	22,09	22,92	24,53	20,38	32,73	20,41
Åbo Svenska Teatern	21,54	24,00	26,73	22,00	15,76	14,94	18,47
Hämeenlinnan Kt	24,16	23,94	23,10	20,23	17,32	18,28	37,81
Wasa Teatern	18,06	26,67	17,94	12,66	14,61	13,54	14,16
Mikkelin Teatteri	16,43	15,41	18,69	16,52	18,41	19,14	15,45
Lilla Teatern	7,54	12,03	10,99	14,50	22,57	50,08	17,81